

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Jakub Klein

ROZSUDEK PRO UZNÁNÍ A ROZSUDEK PRO ZMEŠKÁNÍ

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Pohl

Katedra občanského práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 9.10.2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 09. 10. 2016

Jakub Klein

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval panu JUDr. Tomáši Pohlovi za odborné vedení a cenné rady při tvorbě této diplomové práce a slečně Petře Smitkové za ochotnou pomoc a stálou podporu.

Obsah:

Úvod.....	1
1. Rozsudek pro uznání a předpoklady k jeho vydání.....	3
1.1. Výslovné uznání nároku žalovaným ve smyslu § 153a odst. 1 OSŘ.....	4
1.2. Uznání nároku na základě zákonné fikce dle § 153a odst. 3 OSŘ.....	7
1.2.1. Fikce uznání dle § 114b odst. 5 OSŘ.....	8
1.2.2. Fikce uznání dle § 114c odst. 6 OSŘ.....	16
1.3. Přípustnost rozsudku pro uznání ve smyslu § 153a odst. 2 OSŘ.....	20
2. Rozsudek pro zmeškání a předpoklady k jeho vydání	22
2.1. Předpoklady k vydání rozsudku pro zmeškání.....	23
2.1.1. Zmeškání prvního jednání žalovaným	23
2.1.2. Absence včasné a důvodné omluvy	24
2.1.3. Doručení žaloby a předvolání, poučení.....	25
2.1.4. Návrh žalobce, který se k jednání dostaví.....	26
2.1.5. Odůvodněnost nároku uplatněného žalobou	27
2.1.6. Přípustnost rozsudku pro zmeškání.....	27
2.1.7. Materiální předpoklady dovozované judikatorně.....	28
2.2. Návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání	30
3. Opravné prostředky.....	33
3.1. Odvolání.....	33
3.2. Žaloba na obnovu řízení.....	37
4. Statistické zpracování četnosti vydaných rozsudků pro uznání a pro zmeškání	39
5. Problémy aktuální právní úpravy a nástin řešení de lege ferenda.....	45
5.1. Fikce uznání	45
5.2. Rozsudek pro zmeškání.....	52
Závěr	58
Seznam zkratk	60

Seznam literatury a použitých pramenů	61
Resumé.....	68
Abstract	70
Klíčová slova a název práce v anglickém jazyce	72
Přílohy.....	73

Úvod

Rozsudek pro uznání a rozsudek pro zmeškání jsou již tradičními instituty našeho právního řádu a v současnosti jsou v civilním řízení sporném hojně využívány. V obou případech se jedná o zvláštní druhy rozsudku, které se svou charakteristikou od standardního rozsudku liší a slouží zejména k urychlení a zjednodušení celého řízení před soudem.

Historie rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání sahá až do 19. stol., konkrétně roku 1898, kdy nabyt účinnosti zákon č. 113/1895 ř. z. o soudním řízení v občanských rozepřích právních (civilní řád soudní), který jako první tyto instituty na našem území zavedl. Tento kodex od počátku platil na celém území tehdejšího Předlitavska a součástí našeho právního řádu zůstal i po pádu rakouskouherské monarchie na základě tzv. recepční normy, zákona č. 11/1918. Touto normou byl civilní řád soudní přejat do československého právního řádu, v němž s několika obměnami setrval až do 1. ledna 1951, kdy nabyt účinnosti tehdy nový občanský soudní řád (zákon č. 142/1950 Sb.), který rozsudek pro uznání a rozsudek pro zmeškání z civilního procesu zcela vypustil. Na návrat do procesních předpisů si pak tyto instituty musely počkat až do 1. září 1993, kdy se stala účinnou novela občanského soudního řádu č. 171/1993 Sb. Od tohoto návratu jsou pak oba instituty součástí stále platné a účinné procesní právní úpravy obsažené v občanském soudním řádu (dále jen „OSŘ“).

Rozsudek pro uznání je rozhodnutím ve věci samé vydaným na základě dispozičního procesního úkonu, kterým žalovaný nárok uplatněný vůči němu žalobou uznává zcela či z jeho části. Novelou OSŘ č. 30/2000 Sb. účinnou od 1. ledna 2001 byla do zákonné úpravy přidána tzv. fikce uznání, při které k faktickému uznání nároku žalovaným nedochází, ale vzhledem k jeho nečinnosti soud při splnění zákonem stanovených podmínek rozsudkem pro uznání rozhodne. Situace, kdy k fikci uznání na základě nečinnosti žalovaného dochází, byly poté ještě rozšířeny novelou OSŘ č. 7/2009 Sb. účinnou od 1. července 2009 na dvě.

Rozsudek pro zmeškání je pak rozhodnutím, jež lze vydat na návrh žalobce v tom případě, kdy se žalovaný, za splnění několika dalších formálních podmínek, bez omluvy nedostaví k prvnímu jednání ve věci, tedy jednání zmešká. O tomto rozhodnutí se také často hovoří jako o rozsudku kontumačním, neboť má svým způsobem sankční

povahu. Ta spočívá především v tom, že při zmeškání žalovaného je ve věci rozhodnuto tímto rozsudkem bez provedení jakéhokoliv dokazování pouze na základě tvrzení obsažených v žalobě.

Cílem této práce je nejen rozebrat jednotlivé podmínky pro vydání těchto rozsudků a opravné prostředky proti nim, ale také statisticky zpracovat četnost vydávání těchto rozhodnutí. Zároveň se tato práce pokouší analyzovat, zda tyto instituty plní účely, pro které byly do civilního procesu sporného znovuzavedeny, a zda je současnou právní úpravu týkající se těchto institutů nutno do budoucna v nějakém směru novelizovat, zejména co se týče fikce uznání a rozsudku pro zmeškání ve světle nejnovější judikatury, práva na spravedlivý proces a principu rovnosti stran.

Záměrem této práce naopak není sledování historického vývoje obou institutů, nebo jejich komparace se zahraničními úpravami.

1. Rozsudek pro uznání a předpoklady k jeho vydání

Jak již bylo uvedeno výše, účelem rozsudku pro uznání je především urychlení celého soudního řízení, což vyplývá mimo jiné také z důvodové zprávy k zákonu č. 171/1993 Sb., kterým byl tento rozsudek do českého civilního procesu navrácen. Prof. Winterová jej pak dokonce společně s rozsudkem pro zmeškání řadí k rozhodnutím vydaným v řízeních obdobných řízením zkráceným.¹

Rozsudek pro uznání je po jeho znovuzavedení upraven ustanovením § 153a OSŘ. Současná podoba tohoto zákonného ustanovení přitom zná několik odlišných situací, ve kterých je soud povinen² rozsudkem pro uznání ve věci rozhodnout. Kromě obecných podmínek řízení jsou základní podmínky, které pro vydání rozsudku pro uznání musí být splněny, stále dvě, a to uznání nároku žalobce ze strany žalovaného (ať už na základě skutečného dispozičního úkonu žalovaného či na základě zákonné fikce) a přípustnost uznání ve smyslu § 153a odst. 2 OSŘ. Na rozdíl od rozsudku pro zmeškání (viz dále) nejsou u rozsudku pro uznání kladeny zvláštní požadavky ani na žalobní tvrzení. Pro to, aby bylo možné rozsudkem pro uznání rozhodnout, tedy postačuje, aby žalobní návrh obsahoval takové vyličení rozhodných skutečností ve smyslu § 79 odst. 1 OSŘ, na základě kterého bude možné považovat žalobu za projednatelnou.³

Splnění uvedených podmínek je zcela dostačující k tomu, aby bylo žalobnímu nároku soudem vyhověno. Na dosud zjištěném skutkovém stavu přitom s ohledem na uznávací projev žalovaného nezáleží⁴. Jak uvádí také judikatura⁵, pakliže jsou uvedené podmínky splněny, soud musí tímto rozsudkem rozhodnout, a to bez ohledu na skutečnost, zda má nárok uplatněný žalobou oporu v doposud provedeném dokazování či nikoli. Rozsudkem pro uznání rozhodne soud také v případě, že žalovaný uzná pouze základ nároku uplatněného žalobou. Bude se jednat o tzv. mezitímní rozsudek, přičemž

¹ WINTEROVÁ, A., In: WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, str. 267.

² Vyplývá již z dikce ustanovení § 153a odst. 1, 3 OSŘ.

³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. 32 Odo 180/2004.

⁴ WINTEROVÁ, A., In: WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, str. 341.

⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 1989, sp. zn. 32 Cdo 906/98, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 33 Cdo 906/2009.

soud bude dále pokračovat v řízení již jen o výši plnění.⁶ S mezitímním rozsudkem pak nelze zaměňovat částečný rozsudek pro uznání. Ten bude soudem vydán, jestliže žalovaný uzná žalobní nárok pouze zčásti a navrhne-li jeho vydání žalobce.

Vznést návrh na vydání rozsudku pro uznání je procesním právem žalobce, přičemž soud tomuto návrhu buď vyhoví a rozsudek pro uznání vydá, nebo návrh usnesením zamítne. Jak uvádí komentářová literatura, „i když zákon tuto situaci výslovně nepředvídá, je nepochybně nezbytné o tomto procesním návrhu žalobce rozhodnout, neboť jinak by nebylo (nemuselo být) zajištěno splnění povinnosti soudu rozhodnout spor podle uznání žalovaného nebo podle fikce uznání.“⁷ Komentář⁸ dále dovozuje, že proti usnesení o zamítnutí návrhu na vydání rozsudku pro uznání je přípustné odvolání, přičemž posoudí-li odvolací soud původní návrh žalobce jako opodstatněný, může usnesení soudu prvního stupně změnit a rozsudkem pro uznání rozhodnout sám.

Vystupuje-li na straně žalované více osob a nejedná-li se o nerozlučné společenství ve smyslu § 91 odst. 2 OSŘ, rozhodne soud rozsudkem pro uznání pouze ve vztahu k těm žalovaným, u kterých jsou podmínky k vydání rozsudku pro uznání splněny. U ostatních žalovaných soud rozsudku pro uznání nepoužije a rozhodne běžným rozsudkem.⁹

Odůvodnění rozsudku pro uznání je dle § 157 odst. 3 OSŘ podstatně zjednodušené, soud se v něm omezí pouze na uvedení předmětu řízení a stručné vyložení důvodů, pro které rozsudkem pro uznání rozhodl. Jinými slovy, soud v odůvodnění vylíčí, z jakých skutečností dospěl k závěru, že byly naplněny předpoklady k vydání rozsudku pro uznání.

1.1. Výslovné uznání nároku žalovaným ve smyslu § 153a odst. 1 OSŘ

Již bylo nastíněno, že k uznání nároku pro potřeby vydání rozsudku pro uznání může dojít několika zákonem stanovenými způsoby. Tím historicky nejstarším a

⁶ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, str. 351.

⁷ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1046.

⁸ Tamtéž.

⁹ ZAHRADNÍKOVÁ, R. a kol. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, str. 242.

nejméně problematickým je výslovné uznání nároku žalovaným dle § 153a odst. 1 OSŘ. Co takovým uznáním lze rozumět, dostatečně definoval např. Nejvyšší soud, který uvedl, že: „*Uznáním nároku podle § 153a OSŘ se rozumí procesní úkon žalovaného (tedy úkon adresovaný soudu), který může být učiněn v jakékoli přípustné formě (srov. § 42 odst. 1 OSŘ) a z jehož obsahu jednoznačně vyplývá, že žalovaný žalobní nárok zcela, z části, nebo v jeho základu uznává. Není přitom rozhodující, zda a jak je takový procesní úkon označen a zda uznání nároků je vyjádřeno právě tímto slovním spojením. Procesní úkon, jímž žalovaný nepochybně projevuje nejen vědomost o svém dluhu, vyplývajícím ze žalobního nároku, ale i vůli (ochotu) nárok nepodmíněně uspokojit, je třeba vždy považovat za uznání nároku s účinky podle § 153a OSŘ.*“¹⁰

Z uvedené definice je zřejmé, že uznání nároku dle § 151 odst. 1 OSŘ je nutné považovat za ryze procesněprávní institut. Ačkoliv termín „uznání“ zná i civilní právo hmotné¹¹, tyto dva instituty nelze v žádném případě zaměňovat. Zároveň je třeba zmínit, že vůči procesnímu úkonu uznání nároku nelze uplatňovat námitku neplatnosti či vytýkat jiné hmotněprávní vady, což uvádí jak komentářová literatura¹², tak třeba prof. Macur ve svém článku¹³.

Uznávací prohlášení může žalovaný učinit písemně, a to v jakékoli formě, kterou lze učinit podání k soudu (§ 42 odst. 1 OSŘ), nebo ústně do protokolu. V případě, že žalovaný činí uznávací prohlášení ústně, soud o tom vždy sepíše protokol, je přitom nezbytně nutné, aby žalovaný protokol podepsal. Jestliže žalovaný protokol nepodepíše, soud k tomuto úkonu nebude přihlížet ve smyslu § 41b OSŘ.

Z obsahu dispozičního úkonu žalovaného přitom musí být jednoznačně zřejmé, že žalovaný nárok uplatněný žalobou nepodmíněně (§ 41a odst. 2 OSŘ) uznává, případně v jakém rozsahu. Komentář¹⁴ k tomu dále rozvíjí úvahu o tom, jaký následek by měla chyba v podání žalovaného, která by spočívala v písemném vyjádření, že žalovaný nárok uznává, ačkoliv měl v úmyslu uvést, že nárok neuznává. Uvádí přitom,

¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 04. 2002, sp. zn. 29 Odo 522/2001.

¹¹ Uznání dluhu - § 2053 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹² SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 1.* vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 527.

¹³ MACUR, J., Lze posuzovat procesní jednání stran podle ustanovení hmotného práva o vadách právních úkonů? *Právní rozhledy.* 1995, číslo 11, str. 440.

¹⁴ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 1.* vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 527.

že účinky uznání by nastaly pouze za předpokladu, že z obsahu procesního úkonu jako celku podle § 41 odst. 2 OSŘ vyplývá opak (žalovaný ve svém podání jinak rozporuje nárok a navrhuje zamítnutí žaloby), nebo že podání žalovaného nevyhovuje požadavku srozumitelnosti a určitosti dle § 43 OSŘ. K uvedenému výkladu obsahu podání účastníka řízení komentář velmi přílehlavě odkazuje na náleží Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 544/05.

Zatímco prof. Winterová¹⁵ uvádí, že žalovaný může uznat žalobní nárok kdykoli za řízení v prvním stupni, některé další prameny¹⁶ dovozují, že uznat nárok uplatněný žalobou lze i v průběhu řízení před soudem odvolacím. Jak dále nastiňuje komentář¹⁷, jestliže k uznání nároku skutečně dojde až v průběhu odvolacího řízení, odvolací soud v rozsahu tohoto uznání změní rozsudek prvostupňového soudu a vydá rozsudek pro uznání.

Zpětvzetí uznání nároku není možné, neboť takovou možnost platná procesní úprava nepřipouští. Jak již judikoval Nejvyšší soud¹⁸, procesní úkon lze vzít zpět pouze v případě, že občanský soudní řád takovou možnost výslovně upravuje, jak činí např. pro případ zpětvzetí žaloby v § 96 OSŘ nebo pro případ zpětvzetí odvolání v § 207 odst. 2 OSŘ. Mezi odbornou veřejností¹⁹ se však již v minulosti objevily myšlenky, které umožnění zpětvzetí uznání prosazovaly. Uznání nároku je možné tedy pouze odvolat, a to za stejných podmínek (§ 41a odst. 4 OSŘ) jako každý jiný procesní úkon, tzn., že odvolání uznání nároku dojde soudu nejpozději současně s úkonem, kterým žalovaný nárok uznává.

¹⁵ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, str. 341.

¹⁶ Srov. např. STAVINHOVÁ, J., HLAVSA, P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. vydání. Brno: Doplněk, 2003, str. 310, DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1042 nebo SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 527.

¹⁷ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1047.

¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 08. 1995, sp. zn. Odon 19/95/Fa-Sp, uveřejněné v časopise *Právní rozhledy*. 1995, číslo 11, str. 456.

¹⁹ DERKA, L. Několik poznámek k rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání (§ 153a a § 153b o.s.ř.). *Právní praxe v podnikání*. 1996, číslo 7, str. 53.

1.2. Uznání nároku na základě zákonné fikce dle § 153a odst. 3 OSŘ

Postupem času se k rozsudku pro uznání vydávanému na základě skutečného uznání nároku ze strany žalovaného přidal rozsudek pro uznání vydávaný také tehdy, má-li se za to, že žalovaný nárok uznal (§ 153a odst. 3 OSŘ). K faktickému uznání nároku ze strany žalovaného tedy v takovém případě nedochází, zákon ale vytváří právní konstrukci, která uznání nároku ze strany žalovaného finguje, dochází tak k jeho fikci²⁰.

Fikce uznání se do platné procesní úpravy dostala zákonem č. 30/2000 Sb., účinným od 1. ledna 2001, a to v rámci nového ustanovení § 114b OSŘ. Odstavcem 1 tohoto ustanovení byla soudům dána možnost za splnění určitých podmínek žalovaného usnesením kvalifikovaně vyzvat k vyjádření s tím, aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označil důkazy k prokázání svých tvrzení. Kvalifikovanost uvedené výzvy „*spočívá v úpravě následků, které jsou spojeny s nevyhověním výzvě*“²¹, neboť nesplní-li žalovaný včas bez vážného důvodu tuto povinnost a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání, má se dle § 114b odst. 5 OSŘ za to, že nárok, který je vůči žalovanému uplatňován, žalovaný uznává, pakliže o tomto následku byl řádně poučen. Důvodem k zavedení této fikce bylo dle důvodové zprávy k zákonu č. 30/2000 Sb. motivování účastníků na straně žalované k tomu, aby opožděnými podáními neprodložovali soudní řízení a neztěžovali přípravu jednání ze strany soudu. Tím se do úpravy rozsudku pro uznání dostává sankční prvek, který byl do té doby pojen pouze s rozsudkem pro zmeškání.

Zákon č. 7/2009 Sb., účinný od 1. července 2009, pak obohatil platné znění OSŘ o nové ustanovení § 114c OSŘ, kterým byl do civilního procesu zaveden institut přípravného jednání. Důvodová zpráva jej považuje za období kvalifikované výzvy

²⁰ Z hlediska právní teorie není odborná literatura a judikatura zcela sjednocena v tom, zda se jedná o právní fikci uznání či o nevyvratitelnou právní domněnku. Tato otázka však nemá pro účely této práce praktický význam, neboť v konečném důsledku jsou jejich účinky totožné. Tato práce se proto uvedenou problematikou nezaobírá a kopíruje v názvosloví zákonodárce, který v důvodové zprávě užil termínu fikce.

²¹ LAVICKÝ, P. Zmeškání účastníka a fikce dispozičních procesních úkonů. *Právní fórum*. 2009, číslo 10, str. 402.

spočívající v tom, že soudům umožňuje za splnění určitých podmínek, aby k přípravě jednání nařídily přípravné jednání. Dle § 114c odst. 6 OSŘ přitom může mít neúčast na tomto jednání pro žalovaného opět zásadní následky v podobě fikce uznání podobně jako v případě § 114b odst. 5 OSŘ.

Jak ustanovení § 114b, tak ustanovení § 114c tedy rozšířily možnosti přípravy prvního jednání vedle postupu podle § 114a odst. 2 OSŘ. Oba zmíněné postupy se přitom vzájemně vylučují a je na úvaze soudu, který z těchto institutů pro přípravu jednání využije.

1.2.1. Fikce uznání dle § 114b odst. 5 OSŘ

Jak vyplývá z dikce ustanovení § 114b OSŘ a dosavadní praxe, k tomu, aby došlo k zákonné fikci uznání dle odst. 5 tohoto ustanovení, je nutné, aby bylo vždy kumulativně splněno několik podmínek. Mezi tyto podmínky zcela jistě patří i předpoklady k vydání samotné kvalifikované výzvy ve smyslu § 114b odst. 1 OSŘ.

Prvním z předpokladů použití kvalifikované výzvy je skutečnost, že takový postup vyžaduje **povaha věci nebo okolnosti případu**. Co lze rozumět povahou věci, judikoval Nejvyšší soud takto: *„Povaha věci vyžaduje vydání usnesení podle § 114b OSŘ zejména tehdy, je-li zjišťování skutkového stavu věci s ohledem na předpokládané množství odlišných tvrzení účastníků a navrhovaných důkazů mimořádně obtížné, a kdy bez znalosti stanoviska žalovaného nelze první jednání připravit tak, aby při něm bylo zpravidla možné věc rozhodnout.“*²² Dále Nejvyšší soud v tomtéž judikátu definuje také okolnosti případu, když uvedl: *„Okolnosti případu odůvodňují vydání usnesení podle § 114b OSŘ v zejména takovém sporu, kdy dosavadní poznatky ukazují, že - ačkoliv by podle své povahy nemuselo jít o věc z hlediska zjišťování skutkového stavu mimořádně obtížnou – tu jsou takové mimořádné skutečnosti, které vedou k závěru, že bez písemného vyjádření žalovaného ve věci nemůže být první jednání připraveno tak, aby při něm mohlo být zpravidla o sporu rozhodnuto.“*²³

²² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 08. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1109/2004.

²³ Tamtéž.

V dalším judikátu²⁴ Nejvyšší soud dospěl k závěru, že povaha věci ani okolnosti případu neodůvodňují vydání rozsudku pro uznání podle § 153a odst. 3 OSŘ, pakliže je žaloba zjevně nedůvodná, a to i v případě, jsou-li prokázána všechna žalobní tvrzení. Jedná-li se o takové bezdůvodné uplatnění práva, je zcela nadbytečné, aby byla žalovanému v rámci přípravy jednání ukládána povinnost vyjádřit se dle § 114b odst. 1 OSŘ, neboť z podstaty věci již vyplývá, že soud bude schopen o žalobě rozhodnout při prvním jednání. Na tomto závěru Nejvyšší soud setrval také v pozdější judikatuře²⁵, ve které dále dovozuje, že povaha věci a ani okolnosti případu rovněž neodůvodňují vydání kvalifikované výzvy k vyjádření v případě, že základ obrany žalovaného proti uplatňovanému nároku byl zjištěn již v dosavadním průběhu řízení jiným způsobem nebo že jsou ve spise již založeny listiny, které jsou pro obranu žalovaného významné. Za takových okolností by uložení kvalifikované výzvy k vyjádření bylo zjevně nadbytečné a procesně neekonomické, neboť žalovaný by na tuto výzvu reagoval tvrzeními, která už jsou soudu z dosavadního průběhu řízení známá, nebo připojením listinných důkazů, které jsou již součástí spisové dokumentace.

Použití kvalifikované výzvy dle § 114b odst. 1 OSŘ je možné i v případě, nevyžaduje-li povaha věci nebo okolnosti případu dle výše uvedeného, avšak jedná-li se o věc, o které bylo rozhodnuto platebním rozkazem, elektronickým platebním rozkazem nebo evropským platebním rozkazem. Původně bylo nutné tento závěr (vztahující se tehdy pouze k platebnímu rozkazu) dovozovat judikatorně²⁶, zákonem č. 7/2009 Sb. však bylo ustanovení § 114b OSŘ patřičně novelizováno a upraveno, z hlediska jazykového výkladu je proto nyní text zákona týkající se tohoto předpokladu o něco jasnější. Přesto není odborná veřejnost ohledně uvedeného závěru zcela jednotná. Nesouhlasí s ním např. komentář²⁷, který uvádí, že je v takovém případě institut kvalifikované výzvy využíván v rozporu s jeho podstatou, kterou je urychlení řízení jen tam, kde by mohlo dojít k průtahům řízení z důvodu pasivního přístupu žalovaného.

²⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2003, sp. zn. 29 Odo 296/2003.

²⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 03. 01. 2008, sp. zn. 21 Cdo 221/2007.

²⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 01. 2005, sp. zn. 32 Odo 382/2004.

²⁷ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 394.

Z judikatury²⁸ vyplývá, že ve věcech, kde je rozhodováno jedním z výše zmíněných druhů platebního rozkazu, usnesení obsahující kvalifikovanou výzvu nemusí být samostatným rozhodnutím. Tato výzva může být obsažena ve výroku samotného platebního rozkazu, přičemž takový výrok má bez ohledu na formální označení rozhodnutí povahu usnesení dle § 114b odst. 1 OSŘ. Jestliže je žalovaný kvalifikovaně vyzván v souvislosti s platebním rozkazem (ať už samostatným usnesením, nebo prostřednictvím výroku platebního rozkazu), uvedená judikatura doplňuje, že povinnost vyjádřit se a povinnost připojit důkazy je v takovém případě žalovanému uložena podmíněně, vznikne mu tedy až tehdy, podá-li proti platebnímu rozkazu odpor. Lhůta k podání vyjádření proto podle § 114b odst. 2 OSŘ rovněž počíná běžet až ode dne uplynutí lhůty k podání odporu. Z této vzájemné provázanosti Nejvyšší soud dále dovozuje, že platební rozkaz a usnesení obsahující kvalifikovanou výzvu musí být žalovanému doručeno současně jedinou zásilkou, jinak by totiž nebylo zcela vyloučeno, že kvalifikovaná výzva bude žalovanému doručena později, než žalovaný podá odpor proti platebnímu rozkazu.

Dalším předpokladem k použití usnesení dle § 114b odst. 1 OSŘ je skutečnost, **že ve věci lze uzavřít a schválit smír.** Tato podmínka je obecná pro vydání rozsudku pro uznání vůbec (a to i na základě skutečného uznání žalovaného), proto se touto problematikou autor zabývá dále²⁹.

Zákon dále stanovuje, že **vydání nebo doručení usnesení** podle § 114b odst. 1 OSŘ **není možné, pakliže již proběhlo přípravné jednání dle § 114c nebo první jednání ve věci.** Výše už bylo zmíněno, že příprava jednání podle § 114b a podle § 114c OSŘ se vzájemně vylučují. S ohledem na první jednání ve věci je pak potřeba uvést již jednou zmíněný judikát³⁰ Nejvyššího soudu, ve kterém dovolací soud mimo jiné dospěl také k tomu, že „*prvním jednáním ve věci se ve smyslu ustanovení § 114b odst. 3 OSŘ rozumí jednání, které soud nařídil v pořadí jako první k projednání věci samé a které se uskutečnilo (nebylo předem odvoláno nebo odročeno), i když při něm k vlastnímu projednání věci samé nedošlo.*“ Zároveň je třeba poznamenat, že usnesení vydané v rámci přípravy jednání dle § 114b, které nebylo žalovanému před prvním jednáním řádně doručeno, nelze žalovanému doručit dodatečně. Vzhledem k tomu, že

²⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 09. 2003, sp. zn. 32 Odo 616/2003.

²⁹ Viz podkapitola 1.3. této práce.

³⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 03. 01. 2008, sp. zn. 21 Cdo 221/2007.

ve věci již proběhlo jednání, stalo se usnesení obsoletním a nemůže tak již vyvolat původně zamýšlené a zákonem předvídané účinky.³¹

Aby usnesení obsahující kvalifikovanou výzvu vyvolalo zákonem předvídané účinky, je rovněž nezbytné, aby bylo žalovanému **řádně doručeno**. Zákon v § 114b odst. 4 OSŘ stanovuje, že usnesení dle odst. 1 tohoto ustanovení musí být žalovanému doručeno do vlastních rukou, přičemž náhradní doručení je vyloučeno. Výjimka z tohoto pravidla nastane, jestliže soud usnesení doručuje prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Pakliže usnesení není doručeno do vlastních rukou a není možné jej doručit ani do datové schránky, nemohou nastat jeho účinky předpokládané zákonem. Jestliže soud doručuje usnesení podle § 114b žalovanému, ačkoliv je zřejmé, že se mu nepodaří doručit do jeho vlastních rukou, jedná se o průtahy v přípravě jednání.³²

Zákon zároveň ukládá, že usnesení nesmí být žalovanému doručeno dříve než žaloba. To je zcela logické, neboť není-li žalovanému znám žalobní návrh, jen sotva se k němu může věcně vyjádřit. Žalovaný by nemohl poskytnutou lhůtu k vyjádření efektivně využít, což by vedlo k závěru, že běh lhůty k vyjádření nebyl započat.³³ Podobný problém nastane také v případě, jestliže před doručením usnesení obsahujícím kvalifikovanou výzvu žalovanému není doručena ta část žaloby, ve které je specifikován žalobní nárok.³⁴ Další rozhodnutí³⁵ Nejvyššího soudu se zabývá otázkou, komu se doručuje kvalifikovaná výzva v případě, že je účastník zastoupen zástupcem s procesní plnou mocí, přičemž dospěl k závěru, že se doručuje jen tomuto zástupci. Někteří autoři³⁶ s tímto závěrem nesouhlasí, neboť schopnost uvádět konkrétní skutkové okolnosti má reálně jen žalovaný a proto by výzva měla být s ohledem na ustanovení § 50b odst. 4 písm. a) OSŘ doručena i žalovanému. S námitkou, že schopnost uvádět konkrétní okolnosti má jen žalovaný a jeho zástupce má tuto schopnost pouze

³¹ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 792.

³² DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 793.

³³ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 394.

³⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 28 Cdo 1230/2008.

³⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 01. 2005, sp. zn. 32 Odo 387/2004.

³⁶ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 395.

zprostředkovaně, lze samozřejmě bez výhrad souhlasit, nicméně nedomnívám se, že by usnesení dle § 114b spadalo v tomto ohledu pod § 50b odst. 4 písm. a) OSŘ. Toto ustanovení je vázáno na písemnosti, které ukládají účastníkovi, aby se osobně dostavil k výsledku nebo jinému úkonu soudu, nebo aby něco jiného v řízení osobně vykonal. Jedná se o úkony, které nemůže za účastníka provést nikdo jiný a musí je vykonat sám, neboť jsou charakterizovány především jeho osobním prvkem. Účastník je tedy při takovém úkonu nezastupitelný. Za tyto úkony lze považovat například již v zákoně předvídaný výsledek účastníka, nebo také dostavení se účastníka ke znalci a podrobení se znaleckému zkoumání.³⁷ Naopak vyjádření se ve věci a vylíčení rozhodných skutečností mezi takové úkony nepatří, účastník je při tomto úkonu zcela zastupitelný a naprosto běžně jej za účastníka činí právě jeho zástupce.

Má-li na základě postupu podle § 114b dojít k fikci uznání, musí usnesení podle tohoto ustanovení rovněž splňovat **obsahové náležitosti**. Soud žalovanému v tomto usnesení uloží, aby se v poskytnuté lhůtě písemně vyjádřil ve věci, a aby v případě, že žalobní nárok neuznává, vylíčil rozhodné skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojil listinné důkazy, kterých se dovolává, nebo označil důkazy k prokázání svých tvrzení. Lhůta k vyjádření, kterou soud žalovanému v usnesení stanoví, nesmí být kratší než 30 dnů od doručení usnesení. V případě, že je usnesení vydáno ve spojení s některým druhem platebního rozkazu, není počátek běhu lhůty vázán na doručení usnesení, ale počíná běžet až ode dne uplynutí lhůty k podání odporu, jak už bylo mimochodem uvedeno výše. Uvedená lhůta je lhůtou soudcovskou³⁸, soud ji tedy může také prodloužit.

Další obsahovou náležitostí usnesení podle § 114b je poučení žalovaného o tom, jaké následky nastanou v případě, že výzvu soudu obsaženou v usnesení nesplní. Za následky, o kterých musí být žalovaný poučen, se přitom považuje nejen nastoupení fikce uznání nároku, ale také eventuální rozhodnutí věci vydáním rozsudku pro uznání podle § 153a odst. 3 OSŘ.³⁹

³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 08. 06. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1949/99.

³⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, R. a kol. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, str. 198.

³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 09. 2005, sp. zn. 29 Odo 816/2005, nebo usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 10. 2002, sp. zn. 8 Cmo 81/2002, uveřejněné v časopise *Bulletin advokacie*. 2003, číslo 3, str. 70.

Podstatným předpokladem k nastoupení fikce uznání nároku podle § 114b je také skutečnost, že **se žalovaný** na výzvu soudu obsaženou v usnesení podle odstavce 1 tohoto ustanovení **včas nevyjádří nebo nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání** ve smyslu § 114b odst. 5 OSŘ. Svou povinnost vyjádřit se žalovaný splní, jestliže ve svém písemném podání vyličí rozhodné skutečnosti, na nichž staví svoji obranu proti žalobnímu návrhu. Právní kvalifikace uvedených skutečností se po žalovaném nevyžaduje.⁴⁰ Svou obranu nemusí žalovaný rozvádět do všech podrobností, stačí, pokud včas uvede taková tvrzení o skutkových okolnostech, jejichž prokázání by vedlo alespoň k částečnému zamítnutí žaloby.⁴¹ K odvrácení fikce uznání naopak dle názoru Nejvyššího soudu nepostačí, jestliže se žalovaný ve svém vyjádření omezí pouze na „*bezobsažné floskule o tom, že se žalobou nesouhlasí, nepovažuje ji za důvodnou*“⁴². Neoznačí-li nebo nedoloží-li žalovaný důkazy, na nichž staví svá tvrzení, nenastane fikce uznání nároku, pakliže se žalovaný včas a řádně vyjádřil. Sankce spočívající v nastoupení fikce uznání postihuje nečinnost a neochotu žalovaného přispět k dosažení účelu řízení, nikoliv to, v jakém rozsahu a jak kvalitně se žalovaný ve věci vyjádřil.⁴³ Jak ale nedávno doplnil Ústavní soud, fikce uznání podle § 114b odst. 5 OSŘ nenastoupí tehdy, projeví-li žalovaný zřetelný nesouhlas s žalobním nárokem a vůli účastnit se projednání věci bez úmyslných průtahů a oddalování rozhodnutí. Nastoupením fikce uznání nelze fakticky trestat právního laika za to, že nezná „správné právníké“ argumenty a námitky vůči žalobě, které by mu mohly přinést ve sporu úspěch.⁴⁴ Obecné soudy jsou povinny pečlivě zvažovat, jestli i přes splnění formálních podmínek pro vydání rozsudku na základě fikce uznání je jeho vydání vhodné, a to s ohledem na skutečnosti, které by mohly nasvědčovat tomu, že žalovaný nehodlá řízení prodlužovat obstrukcemi či celkovou pasivitou, což se týká těch případů, kdy je z chování žalovaného zřejmý jeho nesouhlas s žalobou a vůle se jí bránit. Soud by přitom měl přihlídnout také na běh lhůty k vyjádření a dostupné informace, a je-li to v jeho možnostech, měl by přiměřeně chránit práva žalovaného např. tím, že jej

⁴⁰ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 793.

⁴¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 06. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2646/2005.

⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 08. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3597/2007.

⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 03. 2011, sp. zn. 33 Cdo 4645/2009.

⁴⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 01. 08. 2016, sp. zn. I. ÚS 1024/15.

korektním způsobem upozorní, že jeho vyjádření nelze považovat za dostatečné a je nutné jej doplnit.⁴⁵

Povinnost vyjádřit se má žalovaný i za předpokladu, že žalobní nárok uznává jen zčásti. Pokud žalovaný ke zbývajícím částem žalobního nároku, kterou neuznává, neuvede patřičná tvrzení, na kterých staví svou obranu, nastane fikce uznání této části nároku. Nárok uplatněný žalobou bude v takovém případě uznán zčásti na základě dispozičního úkonu žalovaného a zčásti na základě zákonné fikce dle § 114b odst. 5 OSŘ.

Jestliže žalovaný uvede ve svém vyjádření pouze námitky procesní povahy (námitka podjatosti soudce, místní či věcná nepříslušnost soudu, atd.), nelze považovat povinnost žalovaného uloženou mu usnesením dle § 114b za splněnou. Žalovaný samozřejmě může ve vyjádření vznášet i procesní námitky, neuvede-li ale ve vyjádření rozhodné skutečnosti ve věci samé a omezí se pouze na námitky procesní povahy, má to pro žalovaného stejné procesní následky, jako by se vůbec nevyjádřil.⁴⁶ Brání-li se však žalovaný v reakci na kvalifikovanou výzvu uplatněním námítky promlčení, kterou žalovaný specifikoval a odůvodnil, k fikci uznání žalobního nároku dojít nemůže. Odůvodnění této námítky je přitom nezbytné k tomu, aby její vznesení bylo účinné.⁴⁷

Svou povinnost vyjádřit se k výzvě podle § 114b žalovaný splní rovněž tehdy, jestliže vylíčí rozhodné skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, v odůvodnění odporu proti platebnímu rozkazu.⁴⁸ Pokud však žalovaný proti platebnímu rozkazu, který obsahuje kvalifikovanou výzvu k vyjádření dle § 114b, podá blanketní odpor bez odůvodnění, povinnost uložená touto výzvou splněna není. Žalovaný proto v takové situaci sice dosáhne zrušení platebního rozkazu, následky nesplnění kvalifikované výzvy spočívající ve fikci uznání však nezvrátí. Pokud žalovaný podá odpor proti platebnímu rozkazu, ve kterém uvede rozhodné skutečnosti, na nichž staví svoji obranu proti žalobě, ještě před vydáním kvalifikované výzvy ve věci, nelze již žalovanému usnesením podle § 114b uložit povinnost vyjádřit se ve věci a označit důkazy, jichž se dovolává.⁴⁹

⁴⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 19. 07. 2016, sp. zn. IV. ÚS 842/16, nebo nález Ústavního soudu ze dne 06. 09. 2016, sp. zn. IV. ÚS 1252/16.

⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 05. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2520/2004.

⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 05. 2009, sp. zn. 28 Cdo 1305/2008.

⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 03. 2005, sp. zn. 32 Odo 1049/2004.

⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 02. 2009, sp. zn. 23 Cdo 4558/2008.

Jak vyplývá z dikce zákona, ke splnění povinnosti uložené usnesením podle § 114b dojde pouze v případě, že je vyjádření k výzvě podáno žalovaným včas. Jinými slovy, vyjádření musí být podáno přímo k soudu, který žalovaného vyzval, odesláno k soudu prostřednictvím vlastní datové schránky nebo odevzdáno provozovateli poštovních služeb na základě poštovní licence k doručení soudu ve lhůtě stanovené soudem. Pokud však žalovaný omylem adresuje své včasné vyjádření jinému soudu než soudu procesnímu, nelze považovat povinnost vyjádřit se za splněnou.⁵⁰

Jestliže lhůta k vyjádření marně uplyne, nastanou účinky fikce uznání nároku a soud rozhodne ve věci rozsudkem podle této fikce. Marné uplynutí lhůty však nebrání tomu, aby soud schválil mezi účastníky smír, který uzavřeli v další fázi řízení. Uzavřený smír proto schválí i odvolací soud, který zároveň změní rozsudek pro uznání vydaný soudem prvního stupně, viz ustanovení § 220 odst. 2 OSŘ.⁵¹ Závěr o marném uplynutí lhůty však nelze učinit, jestliže žalovaný během lhůty k vyjádření předal k poštovní přepravě zásilku, která byla doručena soudu a jejíž obsah nebyl soudem zjištěn, přičemž žalovaný tvrdí, že obsahovala vyjádření k výzvě podle § 114b, jehož kopii dokládá.⁵²

Vyjádří-li se žalovaný k výzvě opožděně, nebo nevyjádří-li se vůbec, nenastane fikce uznání jen za předpokladu, že žalovaný prokáže vážný důvod, který mu ve včasném podání vyjádření bránil. Takový vážný důvod musí žalovaný soudu sdělit ve lhůtě k podání vyjádření. Výjimečně tak může učinit později, jestliže doloží, že vážný důvod, který mu v podání vyjádření bránil, objektivně nemohl soudu sdělit před uplynutím lhůty.⁵³ Jak dále rozvádí komentářová literatura⁵⁴, k doložení vážného důvodu v takovém případě musí dojít bez zbytečného odkladu poté, co odpadne překážka, která žalovanému bránila tuto skutečnost soudu sdělit. Fikce uznání rovněž nenastoupí tehdy, podá-li žalovaný odpor, ve kterém jasně vyjádří svůj nesouhlas s žalobním nárokem, přičemž jeho odůvodnění podá kvůli zdravotním komplikacím, které mu ve vyjádření bránily, až po lhůtě k vyjádření a soudu následně řádně zdůvodní, jaký důvod mu bránil se ke kvalifikované výzvě včas vyjádřit.⁵⁵

⁵⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 02. 2006, sp. zn. 33 Odo 146/2006.

⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 08. 03. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1951/2004.

⁵² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 03. 2008 sp. zn. 32 Cdo 3999/2007.

⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 05. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2433/2004.

⁵⁴ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 397.

⁵⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 12. 09. 2016, sp. zn. I. ÚS 3263/13.

Za vážný důvod pro nesplnění kvalifikované výzvy podle § 114b přitom nelze považovat skutečnost, že právní zástupce, pro kterého žalovaný ani nepředložil soudu plnou moc, pobývá mimo území republiky, přičemž žalovaný považuje své vyjádření za závislé na jeho návratu z ciziny.⁵⁶ Vážným důvodem, který by žalovanému bránil vyjádřit se k žalobě, nelze rozumět ani námitku, že žalovaný nemá k dispozici žalobu, jestliže tato mu byla řádně doručena (i náhradním doručením či fikcí). Žalobu totiž není nutné žalovanému doručovat do vlastních rukou a lze ji doručit i ostatními způsoby, na rozdíl od usnesení obsahující výzvu podle § 114b.

1.2.2. Fikce uznání dle § 114c odst. 6 OSŘ

Jak již bylo uvedeno výše, soud může k přípravě jednání využít kromě prosté výzvy podle § 114a odst. 2 OSŘ výše zmíněnou kvalifikovanou výzvu podle § 114b nebo přípravné jednání podle § 114c. I během přípravného jednání přitom může nastat situace, za které nastane fikce uznání žalobního nároku. K tomu, aby taková fikce nastoupila, je nutné stejně jako v případě postupu podle § 114b potřeba kumulativně splnit několik předpokladů. Komentář⁵⁷ přitom trefně uvádí, že zákon v tomto případě kombinuje předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání a pro zmeškání, přičemž tyto předpoklady je proto nutné interpretovat obdobně jako u fikce uznání podle § 114b odst. 5 a s ohledem na právní konstrukci předpokladů vydání rozsudku pro zmeškání.

Prvním předpokladem pro to, aby vůbec mohlo být přípravné jednání ve věci nařízeno, je skutečnost, že **ve věci samé není možné rozhodnout bez nařízení jednání**. Dle ustanovení § 115a OSŘ není k projednání věci samé třeba nařizovat jednání, jestliže ve věci lze rozhodnout jen na základě účastníky předložených listinných důkazů a účastníci se práva účasti na projednání věci vzdali, popřípadě s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí.

Zároveň je přípravné jednání podle § 114c možné ve věci nařídít pouze v případě, že **jednání nebylo nebo nemůže být připraveno postupem podle § 114a odst. 2 OSŘ** tak, aby bylo možné věc rozhodnout při jediném jednání, a **soud v téže**

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 06. 12. 2007, sp. zn. 32 Odo 1160/2006.

⁵⁷ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 803.

věci nepřistoupil k vydání usnesení obsahující kvalifikovanou výzvu podle § 114b. Z dikce zákona tedy vyplývá, že k nařízení přípravného jednání lze přistoupit v případě, kdy se soud o přípravu jednání prostřednictvím prosté výzvy podle §114a odst. 2 OSŘ pokusil, leč k úspěšné přípravě touto cestou nedošlo, nebo i v případě, že tuto prostou výzvu k přípravě jednání vůbec nepoužil, např. z toho důvodu, že k dostatečné přípravě jednání bude osobní styk mezi soudem a účastníky zjevně nutný.⁵⁸ Kumulativní použití kvalifikované výzvy podle § 114b a přípravného jednání podle § 114c je, jak už bylo zmíněno výše, vyloučeno, neboť se jedná o alternativy přípravy jednání, které se navzájem vylučují.

Zákon pak rovněž stanovuje, že přípravné jednání lze nařídit **s výjimkou sporů a jiných právních věcí, v nichž se takový postup jeví s ohledem na okolnosti případu neúčelným.** Vzhledem k tomu, že zákon žádný obecný návod k určení účelnosti využití přípravného jednání neobsahuje, je zcela na úvaze soudu, jak onu účelnost v daném případě posoudí. Jirsa k této problematice ve svém článku uvádí, že *„neúčelnost lze spojovat především s jednoduchostí věci. Jinak řečeno – tam, kde bude jasné, že ve věci bude tak jako tak rozhodnuto při prvním jednání, nebude třeba nařizovat jednání přípravné a zbytečně tím prodlužovat řízení. Tato jednoduchost však může být zdánlivá, protože i z na první pohled jednoduché věci se může vyvinout spor po skutkové stránce (tedy na dokazování) náročný.“*⁵⁹

Pokud soud přistoupí k nařízení přípravného jednání, je dalším předpokladem k nastoupení fikce uznání nároku **řádné a včasné doručení předvolání k přípravnému jednání.** Stejně jako usnesení podle § 114b se předvolání k přípravnému jednání doručuje do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno. To opět neplatí, doručuje-li se prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Předvolání k přípravnému jednání se na rozdíl od usnesení dle § 114b výslovně doručuje účastníkům i jejich zástupcům současně. Pakliže se dostaví pouze zástupce účastníka a účastník sám svého práva účastnit se nevyužije, nebrání to tomu, aby přípravné jednání proběhlo, fikce uznání přitom v takovém případě nenastane. Účastníka, který se účastní pouze prostřednictvím svého zástupce, totiž nemohou stíhat

⁵⁸ LAVICKÝ, P. Zmeškání účastníka a fikce dispozičních procesních úkonů. *Právní fórum*. 2009, číslo 10, str. 402.

⁵⁹ JIRSA, J. Souhrnná novela občanského soudního řádu - příležitost ke změně. *Právní rozhledy*. 2009, číslo 6, str. 198.

negativní procesní následky, které zákon vyvozuje pro účastníka, jenž se k jednání u soudu nedostavil.⁶⁰ Aby v rámci postupu podle § 114c došlo k fikci uznání, je rovněž nutné žalovanému doručit předvolání k přípravnému jednání včas, což dle zákona znamená nejméně 20 dnů před konáním takového jednání.

Z již uvedeného vyplývá, že jednou z podmínek fikce uznání podle 114c odst. 6 OSŘ je také skutečnost, že **se žalovaný k přípravnému jednání nedostavil, aniž by se včas a z důležitého důvodu omluvil**. Rozsudek pro uznání vydaný na základě fikce podle § 114c je tímto aspektem výrazně přiblížen kontumačnímu rozsudku. Tento závěr podporuje rovněž judikatura⁶¹, která k výkladu, kdy se jedná o důležitý důvod ve smyslu § 114c odst. 6 OSŘ, odkazuje analogicky na judikaturu týkající se podmínek pro vydání rozsudku pro zmeškání. Není-li přitom důvod uvedený v omluvě dostatečně důležitý, aby omluvu bylo možné akceptovat jako procesní úkon překážející nastoupení fikce uznání (nebo žalovaný ve své omluvě žádný konkrétní důvod neuvede), soud rozsudkem pro uznání na základě fikce rozhodne.⁶²

Zákon dále stanovuje, že žalovanému musí být **řádně doručena žaloba**. Jak už je přitom uvedeno výše, žalobu není nutné žalovanému doručovat do vlastních rukou jako např. usnesení podle § 114b nebo právě předvolání k přípravnému jednání, lze ji doručit i ostatními zákonnými způsoby. Pokud žaloba není účastníku na straně žalované řádně doručena, fikce uznání nenastane.

Stejně jako v případě kvalifikované výzvy podle § 114b i v případě přípravného jednání dle § 114c je k tomu, aby došlo k fikci uznání, nutné, aby **ve věci bylo možné uzavřít a schválit smír**. Tomuto předpokladu se však věnují v samostatné podkapitole⁶³, neboť je obecný pro vydání rozsudku pro uznání vůbec.

Dalším předpokladem k fikci uznání, který je společný jak pro postup podle § 114b, tak pro přípravné jednání je skutečnost, že žalovaný musí být **řádně poučen o následcích** jeho nečinnosti, spočívající konkrétně v neúčasti na tomto jednání. Poučení se přitom žalovanému poskytuje v předvolání k přípravnému jednání.

⁶⁰ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 803.

⁶¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 01. 02. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4084/2010.

⁶² SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 401.

⁶³ Viz podkapitola 1.3. této práce.

K fikci uznání však nedojde, jsou-li splněny předpoklady k zastavení řízení nebo odmítnutí žaloby. Jeden z důvodů k zastavení řízení je uveden v samotném ustanovení § 114c OSŘ, a to konkrétně v odstavci 7, který předvídá zastavení řízení v případě, že se k přípravnému jednání nedostaví žalobce, jenž byl řádně a včas předvolán nejméně 20 dnů předem, aniž by se včas a z důležitého důvodu omluvil. Jestliže se tedy za takové situace k přípravnému jednání nedostaví žalobce ani žalovaný, soud usnesením řízení zastaví, fikce uznání nemůže nastat.⁶⁴ Další důvody k zastavení řízení uvádí zákon např. v ustanovení § 104 OSŘ. K odmítnutí žaloby dojde zejména v případě, že žalobce k výzvě soudu dle § 43 odst. 1 OSŘ neopraví nebo nedoplní žalobní návrh, který neobsahuje všechny stanovené náležitosti ve smyslu § 42 odst. 4 a § 79 odst. 1 OSŘ nebo který je nesrozumitelný nebo neurčitý, a v řízení nelze pro tyto nedostatky pokračovat. Je-li takovou žalobou návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, předseda senátu jej usnesením odmítne, aniž by žalobce vyzýval ve smyslu § 43 OSŘ.

⁶⁴ ŠMÍD, O. Institut přípravné jednání. *Právní fórum*. 2011, číslo 1, str. 14.

1.3. Přípustnost rozsudku pro uznání ve smyslu § 153a odst. 2 OSŘ

Ustanovení § 153a odst. 2 OSŘ stanoví, že rozsudek pro uznání nelze vydat ve věcech, v nichž nelze uzavřít a schválit smír. To platí i tehdy, uzná-li žalovaný nárok uplatněný žalobou výslovně. Rozsudkem pro uznání proto nelze rozhodnout tam, kde povaha věci uzavření soudního smíru nepřipouští a zároveň také ve věcech, kde by soudní smír byl v rozporu s právními předpisy.

Prof. Winterová⁶⁵ spojuje povahu věci připouštějící uzavření soudního smíru s těmi řízeními, jejichž předmětem jsou práva, se kterými mohou strany volně nakládat, tedy práva majetková, nikoli práva osobní či statusová. Jak dále rozvádí komentářová literatura, „*povaha věci připouští uzavření smíru zpravidla ve věcech, v nichž jsou účastníci v typickém dvoustranném poměru, jestliže hmotněprávní úprava nevyklučuje, aby si mezi sebou upravili právní vztahy dispozitivními úkony*“⁶⁶. Naopak smír nelze uzavřít v případech, kde lze zahájit řízení i bez návrhu, dále tam, kde se rozhoduje o osobním stavu, a zároveň také ve věcech, v nichž hmotné právo nepřipouští vyřízení věci dohodou účastníků právního vztahu.⁶⁷ Z uvedeného výkladu právní teorie konstantně vychází i soudní praxe⁶⁸. Nadto Nejvyšší soud například judikoval⁶⁹, že vydání rozsudku pro uznání není z důvodu nepřipustnosti uzavření smíru možné vydat v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady. Další rozhodnutí⁷⁰ zase vylučuje vydání rozsudku pro uznání podle ustanovení 153a odst. 3 OSŘ v řízení o určení neúčinnosti právního úkonu podle ustanovení § 42a zákona č. 40/1964 Sb. (nyní § 589 zákona č. 89/2012 Sb.). Závěry v tomto rozhodnutí uvedené lze přitom zcela nepochybně vztáhnout i na rozsudek pro uznání podle odstavce 1. Naopak v řízení o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví je vydání rozsudku pro uznání dle judikatury⁷¹ možné. Stejně tak lze dle dosavadní soudní praxe⁷² rozhodnout rozsudkem

⁶⁵ WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, str. 342.

⁶⁶ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 644.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 07. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2462/2009 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. 30 Cdo 2666/2007.

⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 04. 2005, sp. zn. 29 Odo 1079/2003.

⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. 30 Cdo 2666/2007.

⁷¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 03. 2009, sp. zn. 22 Cdo 4272/2007.

pro uznání ve věci výjimečného zvýšení odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění. V posledních dvou případech se však judikatura poněkud rozbíhá s literaturou⁷³, která vydání rozsudku pro uznání na rozdíl od uvedeného zapovídá v situacích, v nichž má být rozhodnuto konstitutivním rozhodnutím.

Výše je uvedeno, že rozsudek pro uznání nelze vydat rovněž ve věcech, v nichž by soudní smír byl v rozporu s právními předpisy. Jedná se především o takové případy, ve kterých by se úprava vzájemných vztahů uzavřením soudního smíru, a tedy i vydáním rozsudku pro uznání, příčila kogentním ustanovením zákona (contra legem) nebo by ustanovení zákona obcházela (in fraudem legis).⁷⁴ Rozhodnutí věci vydáním rozsudku pro uznání překáží rozpor s kogentními právními předpisy například tehdy, žádá-li žalobce plnění, které dle zákona žádat nemůže nebo které převyšuje maximální částku stanovenou zákonem. Pokud však zákon stanovuje pouze obecná hlediska pro určení výše nároku, není možné odepřít vydání rozsudku pro uznání jen s odůvodněním, že výše uplatněného nároku není v souladu s těmito hledisky.⁷⁵

⁷² Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 04. 2006, sp. zn. 17 Co 487/2005, na který odkazuje také Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 01. 2008, sp. zn. 25 Cdo 2682/2005.

⁷³ WINTEROVÁ, A. Rozsudek pro zmeškání, rozsudek pro uznání. *Právní praxe*. 1993, číslo 10, s. 598.

⁷⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 05. 1998, sp. zn. 2 Cdo 994/97, uveřejněné pod č. 103 v časopise Soudní judikatura roč. 1998.

⁷⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 07. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2462/2009.

2. Rozsudek pro zmeškání a předpoklady k jeho vydání

Rozsudek pro zmeškání neboli kontumační rozsudek byl, stejně jako rozsudek pro uznání, znovu zaveden do českého civilního procesu zákonem č. 171/1993 Sb. Jak uvádí důvodová zpráva, hlavním účelem tohoto institutu je rovněž urychlení soudního řízení, zejména pak má být efektivním nástrojem k omezení zbytečných průtahů řízení, ke kterým dochází v důsledku vyhýbání se účasti při soudním jednání. Vydání rozsudku pro zmeškání se opírá právě o zmeškání prvního jednání ze strany účastníka, je tedy svým způsobem sankcí za jeho nedostavení se k soudu.⁷⁶ Vydat jej lze přitom jen při zmeškání prvního jednání ze strany žalovaného, ačkoliv třeba civilní řád soudní umožňoval rozhodnout tímto rozsudkem také v případě absence ze strany žalobce. V současné úpravě tomu tak ale není, což zákonodárce odůvodňuje tím, že přípuštění rozsudku pro zmeškání žalobce i žalovaného by vytvářelo nerovné postavení účastníků.⁷⁷

Kontumační rozsudek je upraven od jeho znovuzavedení ustanovením § 153b OSŘ. Aby k jeho vydání mohlo dojít, je rovněž vedle obecných podmínek řízení nutné splnění několika předpokladů, vyplývajících ať už explicitně ze znění zákona, nebo dovozovaných judikatorně. Při splnění veškerých předpokladů se považují žalobní tvrzení o skutkových okolnostech, týkající se sporu, za nesporná, přičemž soud pak o žalobě kontumačním rozsudkem, jak vyplývá z dikce zákona, rozhodnout může, ale nemusí. Je na volné úvaze⁷⁸ soudu, zda při splnění stanovených předpokladů považuje za vhodné o žalobě rozsudkem pro zmeškání rozhodnout. Nevyhoví-li soud žalobcovu návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání, nečiní tak prostřednictvím zvláštního rozhodnutí, s tímto návrhem se přitom není třeba zabývat ani v odůvodnění konečného rozhodnutí ve věci samé.⁷⁹

Je-li v jednom řízení žalovaných více a jedná se nerozlučné společenství ve smyslu § 91 odst. 2 OSŘ, může soud rozsudkem pro zmeškání rozhodnout jen za

⁷⁶ WINTEROVÁ, A. Rozsudek pro zmeškání, rozsudek pro uznání. *Právní praxe*. 1993, číslo 10, s. 592.

⁷⁷ Česká republika. Vláda. Sněmovní tisk číslo 229/0. Důvodová zpráva k zákonu č. 171/1993 Sb. [ze dne 10. 03. 1993]. [online]. 1993. [cit. 2016-09-26]. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t022900.htm>, blíže k této problematice podkapitola 5.2.

⁷⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 15. 01. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2785/07, k tomu blíže v 2.1.7 této práce.

⁷⁹ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1054.

situace, jsou-li předpoklady pro jeho vydání splněny vůči všem žalovaným. Jestliže se o nerozlučné společenství nejedná, lze vydat kontumační rozsudek i jen vůči těm žalovaným, vůči kterým jsou podmínky splněny, u ostatních žalovaných se rozsudku pro zmeškání nepoužije.

Odůvodnění je podobně jako v případě rozsudku pro uznání podstatně zjednodušeno ve smyslu § 157 odst. 3 OSŘ. Soud se v takovém případě omezí pouze na uvedení předmětu řízení a vymezení důvodů, pro které rozhodl kontumačním rozsudkem.

2.1. Předpoklady k vydání rozsudku pro zmeškání

2.1.1. Zmeškání prvního jednání žalovaným

Prvním předpoklad k vydání rozsudku pro zmeškání vyplývá již z jeho samotného názvu – zmeškání. Žalovaný přitom musí zmeškat první jednání, které se ve věci konalo. Prvním jednáním proto není jednání, které sice bylo soudem jako první nařízeno, ale následně bylo soudem zrušeno či odročeno, o čemž byly účastníci včas vyrozuměni. Prvním jednáním ve smyslu ustanovení § 153b odst. 1 OSŘ lze proto chápat pouze jednání, které soud nařídil a nezrušil jej. Za první jednání rovněž nelze považovat jednání přípravné dle § 114c OSŘ, přičemž účastní-li se žalovaný přípravného jednání, vydání kontumačního rozsudku to nebrání.⁸⁰ Jestliže se ale žalovaný zúčastní prvního jednání a k dalším jednáním ve věci se již nedostaví, rozsudek pro zmeškání vydat nelze. Stejně tak nemůže učinit soud v případě, že se k prvnímu jednání dostaví pouze zástupce žalovaného. Z právní úpravy procesního postavení zástupce účastníka totiž vyplývá, že podmínky pro vydání rozsudku pro zmeškání musí být splněny i ve vztahu k této osobě.⁸¹

Otázkou je, zda by měl soud před vydáním rozsudku pro zmeškání vyčkat určitou dobu na to, zda se nepřítomný žalovaný nakonec nedostaví se zpožděním. Ústavní soud k této problematice stručně uvádí, že vydání rozsudku pro zmeškání není

⁸⁰ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1052.

⁸¹ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 06. 2008, sp. zn. I. ÚS 1084/08.

namíste, dostavil-li se žalovaný na jednání se zpožděním pouze několika minut.⁸² Komentář⁸³ k tomu odkazuje na německou praxi, kde se čekací doba dodržuje v rozsahu přibližně 15 minut. Dále přitom uzavírá, že zpoždění 15 minut by mělo být tolerováno také českými soudy, které by tak měly s vyhlášením kontumačního rozsudku po tuto dobu vyčkat. Z vlastní zkušenosti však mohu uvést, že k tomu ze strany většiny soudců nedochází a rozsudek pro zmeškání je tak pravidelně vyhlašován bez vyčkání. O tom svědčí také skutečnost, že prvostupňové soudy nezřídka nařizují první jednání v jednotlivých kauzách v rozmezí několika minut (často 5 až 10 minut, výjimečně pak i intervaly kratší).

2.1.2. Absence včasné a důvodné omluvy

Podá-li žalovaný k soudu včasnou a důvodnou omluvu ve smyslu § 153 odst. 1 OSŘ, nelze ve věci rozsudkem pro zmeškání rozhodnout. Omluva je přitom podána žalovaným včas, jestliže byla soudu doručena před prvním jednáním, které se v dané věci konalo. Objevuje se však i názor, že omluva by mohla být považována za včasnou s odkazem na ustanovení § 154 odst. 1 OSŘ také tehdy, dojde-li soudu alespoň před vyhlášením kontumačního rozsudku.⁸⁴ Nestihne-li se žalovaný omluvit z prvního jednání včas, může uvést důvody, které mu v účasti na jednání překážely, v návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání podle § 153b odst. 4 OSŘ (viz dále).

Důvodná je omluva žalovaného tehdy, jestliže tvrdí takové skutečnosti, z jejichž povahy vyplývá, že jsou způsobilé jeho neúčast u prvního jednání omluvit. Jedná se o takové skutečnosti, které překáží žalovanému v účasti u jednání a zároveň jsou omluvitelné (např. nemoc⁸⁵, kolize s jiným jednáním⁸⁶, služební cesta). Není přitom nutné, aby žalovaný důvod své neúčasti také prokázal, soud by však měl zkoumat, jestli žalovaný mohl uvedenou překážku předvídat či ji odvrátit. Rozhodl-li např. lékař žalovaného o jeho pracovní neschopnosti, nelze dospět k závěru, že omluva žalovaného

⁸² Nález pléna Ústavního soudu ze dne 28. 01. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 49/10.

⁸³ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 533.

⁸⁴ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 533.

⁸⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 04. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2056/2000.

⁸⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 05. 1999, sp. zn. 31 Cdo 2432/98.

odůvodněná jeho zdravotním stavem není způsobilá omluvit jeho neúčast u jednání proto, že žalovaný měl v době pracovní neschopnosti povoleny vycházky.⁸⁷ Výjimka by nastala pouze v případě, že by žalovaný takovou či jinak důvodnou omluvu využil v rozporu se smyslem a účelem ustanovení § 153b odst. 1 OSŘ a úmyslně tím sledoval průtahy soudního řízení či jiné obstrukce.⁸⁸

Omluvu lze učinit, stejně jako všechny ostatní úkony vůči soudu, podáním podle § 42 odst. 1, věty první, a odst. 3 OSŘ. O tom, zda se je možné podat účinnou omluvu z jednání i jinými způsoby, musela rozhodnout až judikatura. Nejvyšší soud⁸⁹ dospěl k závěru, že úkon, kterým účastník vyrozumívá soud o své neúčasti u jednání, je účinný již doručením do sféry adresáta, tedy soudu. Dále konstatuje, že omluvu lze učinit i jiným způsobem než podáním podle § 42 OSŘ, což vyplývá z ustanovení § 153b odst. 1 OSŘ, které žádá omezení ohledně formy, v jaké lze omluvu učinit, neobsahuje. S ohledem na soudní praxi týkající se ustanovení § 101 odst. 2 OSŘ pak uzavírá, že omluvu je možné podat také osobně, a to i prostřednictvím telefonického hovoru. Nezáleží přitom na skutečnosti, zda telefonickou omluvu přijal a písemně zaznamenal předseda senátu, který věc vyřizuje, jeho kolega, vyšší soudní úředník či pracovník civilní kanceláře soudu.

Jak je uvedeno výše, z procesního postavení zástupce účastníka vyplývá, že podmínky pro vydání rozsudku pro zmeškání musí být splněny i ve vztahu k tomuto zástupci. Podá-li proto včasnou a důvodnou omluvu pouze zástupce účastníka na straně žalované, nelze kontumační rozsudek ve věci vydat.

2.1.3. Doručení žaloby a předvolání, poučení

Dalším předpokladem k vydání rozsudku pro zmeškání je řádné doručení žaloby a předvolání k jednání žalovanému. Zákon přitom stanovuje, že jak žaloba, tak předvolání se žalovanému doručují do jeho vlastních rukou ve smyslu § 49 OSŘ. Vzhledem k tomu, že zákon odkazuje na uvedené ustanovení bez jakýchkoli dalších omezení, není vyloučeno náhradní doručení podle § 49 odst. 4 OSŘ. Pokud jsou tedy žaloba či předvolání k jednání žalovanému doručeny fikcí, vydání kontumačního

⁸⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2009, sp. zn. 21 Cdo 2839/2008.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 01. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2068/98.

rozsudku to nebrání⁹⁰, soud by však měl v takovém případě pečlivě zvážit a zkoumat, zda neexistuje jiná možnost, jak žalovaného zastihnout.⁹¹ Zákon dále výslovně stanovuje, že žaloba i předvolání k jednání musí být žalovanému doručeny 10 dnů předem, kdy se má jednání konat.

V doručovaném předvolání k jednání musí být žalovanému rovněž poskytnuto poučení o tom, že právě jeho neomluvená neúčast na tomto jednání může mít za následek vydání rozsudku pro zmeškání. Předvolání k jednání obsahující řádné poučení přitom musí být ze strany soudu doručeno také zástupci vybaveného plnou mocí pro celé řízení, pakliže jej žalovaný má.⁹²

2.1.4. Návrh žalobce, který se k jednání dostaví

Soud vydá rozsudek pro zmeškání pouze tehdy, navrhne-li to žalobce či jeho zástupce. Návrh na vydání rozsudku pro zmeškání musí žalobce vznést při jednání nebo před jeho zahájením, a to ústně do protokolu. Kontumační rozsudek nelze vydat v případech, kde je návrh na jeho vydání učiněn žalobcem pouze prostřednictvím písemného podání, ať už v elektronické či listinné podobě, bez jeho účasti. Žalobce (či jeho zástupce), který vydání kontumačního rozsudku navrhuje, se musí k jednání osobně dostavit.

Soudní praxe se již s rozsudky pro zmeškání, vydanými v nepřítomnosti strany žalobce, evidentně setkala (viz např. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 06. 1994, sp. zn. 17 Co 237/94) a ze své osobní zkušenosti mohou potvrdit, že se podobná praxe stále výjimečně objevuje, je však nutné podotknout, že takový postup není správný a proto by případné odvolání žalovaného proti takto vydanému rozsudku pro zmeškání muselo být úspěšné.

Nedostaví-li se k prvnímu jednání ve věci bez předchozí omluvy žalovaný ani žalobce, soud postupuje podle ustanovení § 110 OSŘ a řízení přeruší, jestliže se to nepřičí účelu řízení. V řízení následně pokračuje na návrh podle § 111 odst. 4 OSŘ. Jestliže není návrh na pokračování v řízení podán ve lhůtě 1 roku, soud řízení zastaví.

⁹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 09. 2003, sp. zn. 29 Odo 166/2002.

⁹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 16. 09. 2004, sp. zn. II. ÚS 451/03.

⁹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 06. 2000, sp. zn. 20 Cdo 935/2000.

2.1.5. Odůvodněnost nároku uplatněného žalobou

Aby soud mohl ve věci rozhodnout kontumačním rozsudkem, musí být z tvrzení obsažených v žalobě vyplývat odůvodněnost žalobou uplatněného nároku po hmotněprávní stránce. Splnění podmínek pro vydání rozsudku pro zmeškání má totiž za následek nespornost žalobních tvrzení o skutkových okolnostech, přičemž není-li žalobní nárok podle takto zjištěného skutkového stavu po právu, nelze jej kontumačním rozsudkem přiznat.⁹³ Žalobce samozřejmě může chybějící významná tvrzení doplnit, aby však bylo možné rozhodnout kontumačním rozsudkem, musel by tak učinit s dostatečným předstihem, aby doplnění žaloby soud stihl řádně a včas doručit žalovanému. Jestliže žalobce doplní chybějící skutková tvrzení až na prvním jednání, nebo soud nedoručí doplnění žaloby učiněné dříve řádně a včas žalovanému, nelze tato doplňující skutková tvrzení zohlednit při rozhodnutí o návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání. Není-li přitom možné na základě žalobních tvrzení o skutkových okolnostech vydat rozsudek pro zmeškání o celém předmětu řízení, nevylučuje to možnost vydat kontumační rozsudek částečný či mezitímní, opodstatňují-li žalobní tvrzení o skutkových okolnostech alespoň takové rozhodnutí.⁹⁴

Na základě výše uvedeného nemůže být žaloba způsobilým podkladem pro vydání rozsudku pro zmeškání také tehdy, je-li neprojednatelná pro své vady, nebo jsou-li dány podmínky k zastavení řízení.

2.1.6. Přípustnost rozsudku pro zmeškání

Stejně jako rozsudek pro uznání, ani kontumační rozsudek není přípustný ve věcech, v nichž nelze uzavřít a schválit smír.⁹⁵ Zákon rovněž v § 153b odst. 3 OSŘ výslovně stanovuje, že vydání rozsudku pro zmeškání není možné tam, kde by vydáním rozsudku došlo ke vzniku, změně nebo zrušení právního poměru mezi účastníky

⁹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. 32 Odo 180/2004.

⁹⁴ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1053.

⁹⁵ K tomu srov. podkapitolu 1.3.

(rozsudek konstitutivního charakteru). Není tedy vyloučeno vydání rozsudku pro zmeškání v řízení o určení, zda tu právní vztah je či není (§ 80 OSŘ).⁹⁶

Kontumačním rozsudkem pak nelze rozhodnout ani tehdy, jsou-li splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání. Taková situace nastane v případě, že žalovaný, který se k prvnímu jednání bez omluvy nedostaví, zašle soudu ještě před tímto jednáním podání, ve kterém žalobou uplatněný nárok uzná, nebo také tehdy, nastane-li fikce uznání dle ustanovení § 114b odst. 5 či § 114c odst. 6 OSŘ. Uzná-li žalovaný před prvním jednáním pouze část či základ nároku a k prvnímu jednání se bez omluvy nedostaví, je možné, aby soud o předmětu rozhodl jak rozsudkem pro uznání, tak rozsudkem pro zmeškání.⁹⁷

2.1.7. Materiální předpoklady dovozované judikatorně

Výše uvedené předpoklady jsou ryze formálního charakteru a vycházejí ze samotného textu ustanovení § 153b OSŘ. Judikatura Ústavního soudu však v průběhu času začala konstantně dovozovat také existenci materiálních předpokladů, které je pro vydání rozsudku pro zmeškání nutné rovněž splnit.

Dle Ústavního soudu by totiž obecný soud neměl před vydáním kontumačního rozsudku zkoumat pouze splnění zákonem stanovených předpokladů, ale měl by vzít v potaz např. také předchozí procesní aktivitu žalovaného, tedy zda se žalovaný vyjádřil k podané žalobě a zda navrhl ke svým tvrzením důkazy. Občanské soudní řízení by mělo zajišťovat spravedlivou ochranu práv a oprávněných zájmů účastníků, kteří se chtějí soudního řízení aktivně účastnit.⁹⁸ Ústavní soud proto dále konstatuje, že „*k vydání rozsudku pro zmeškání by soud měl přistupovat uvážlivě a volit tento institut zejména v případech, v nichž nezájem na straně žalovaného je zřejmý, kdy je žalovaný skutečně nečinný (což vyplývá např. z obsahu a frekvence již dříve učiněných*

⁹⁶ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 533.

⁹⁷ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1054.

⁹⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 10. 03. 2005, sp. zn. III. ÚS 428/04.

procesních úkonů) a odmítá se aktivně podílet na soudním procesu či úmyslně soudní řízení protahuje“⁹⁹. Tyto závěry přitom Ústavní soud zastává dlouhodobě.¹⁰⁰

Uvedený závěr Ústavního soudu vychází především z koncepce rozsudku pro zmeškání, jehož funkcí není jakkoliv urychlit řízení, ale urychlit řízení za pomoci uplatnění skutkové domněnky nepříznivé tomu, vůči němuž je takový rozsudek vynesen.¹⁰¹ Domněnka nespornosti skutkových tvrzení však zjevně nemůže nastoupit tehdy, rozporuje-li žalovaný nárok uplatněný žalobou ve svém vyjádření a označil-li důkazy k prokázání svých tvrzení. Za takové situace by se již jednalo toliko o právní fikci a nikoliv právní domněnku. Jak k tomu uvádí prof. Macur: „Rozsudek pro zmeškání není založen na nějakých „fikcích“ či na pouhém úsilí o ukončení jednání za každou cenu, ale opírá se o dlouhodobě osvědčenou skutkovou domněnku, podle níž je vysoce pravděpodobné, že strana, která žádným způsobem tvrzení druhé procesní stany nezpochybnuje, ač má k tomu všechny možnosti, neučiní žádná skutková tvrzení ani důkazní návrhy a k nařízenému prvnímu ústnímu soudnímu jednání se nedostaví, nemá ve skutečnosti žádné argumenty ani důkazy proti správnosti skutkových tvrzení druhé procesní strany“¹⁰².

Opačné stanovisko než soud Ústavní naopak dlouhou dobu zastával Nejvyšší soud, který vydání rozsudku pro zmeškání nijak nelimitoval zohledňováním procesní aktivity žalovaného a dospěl k závěru, že rozsudek pro zmeškání lze ve věci vydat za splnění zákonem stanovených kritérií bez zřetele k tomu, zda jsou žalovaným ještě před prvním jednáním vznášeny námitky proti žalobou uplatněnému nároku a zda k těmto tvrzením jsou předloženy nebo označeny důkazy.¹⁰³ Domnívám se však, že uvedený postoj Nejvyššího soudu lze i s ohledem na výše uvedené považovat za již překonaný a obecný soud by proto měl vždy před vydáním kontumačního rozsudku předchozí

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ Srov. nález Ústavního soudu ze dne 23. 08. 2005, sp. zn. IV. ÚS 63/05, nález ze dne 15. 01. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2785/07, nález ze dne 18. 05. 2010, sp. zn. IV. ÚS 377/10, nález ze dne 07. 05. 2013, sp. zn. I. ÚS 2656/12 nebo nález ze dne 23. 02. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3143/15.

¹⁰¹ Nález Ústavního soudu ze dne 20. 06. 2011, sp. zn. I. ÚS 329/08.

¹⁰² MACUR, J., Rozsudek na základě fikce uznání nároku podle ustanovení § 114b o.s.ř., *Bulletin advokacie*. 2002, číslo 2, str. 32.

¹⁰³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 05. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1910/2000, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 05. 2008, sp. zn. 30 Cdo 1779/2007, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 05. 2013, sp. zn. 33 Cdo 970/2013.

procesní aktivitu žalovaného zohledňovat. K tomuto názoru se přitom Nejvyšší soud již také sám přihlásil, např. v usnesení ze dne 17. 04. 2008, sp. zn. 30 Cdo 3825/2007.

Kromě výše uvedeného pak Ústavní soud konstatoval, že rozsudek pro zmeškání rovněž nelze vydat také za situace, kdy je obecnému soudu známo, že se žalovaný neúčastnil prvního jednání z důvodu živelní pohromy nebo jiné neodvratné události. Zároveň pak Ústavní soud považuje za protiústavní, je-li vůči žalovanému vydán kontumační rozsudek v případech, kdy jsou na něj podány kumulativně desítky či stovky žalob, které lze souhrnně považovat za šikanózní podání, a žalovaný se nedostaví k jednání pouze u jedné z nich.¹⁰⁴

2.2.Návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání

Ustanovení § 153b odst. 4 OSŘ dává žalovanému možnost podat návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání, přičemž soud tento rozsudek k jeho návrhu zruší a nařídí jednání, zmeškal-li žalovaný první jednání ve věci, při němž byl rozsudek vynesena, z omluvitelných důvodů. Takový návrh může žalovaný podat nejpozději do dne právní moci rozsudku pro zmeškání. Smyslem tohoto institutu je přitom dát soudu prvního stupně možnost zrušit vlastní rozsudek pro zmeškání za situace, že podmínky k jeho vydání sice byly splněny, zároveň však existují tzv. omluvitelné důvody, které zapříčinily zmeškání prvního jednání ze strany žalovaného, který neúčast na tomto jednání neomluvil.¹⁰⁵

Žalovaný tak má možnost odvrátit pro něj nežádoucí následky kontumačního rozsudku návrhem na jeho zrušení, nastala-li překážka nebo jiná skutečnost, která mu zabránila v účasti na jednání. Má-li však být návrh žalovaného opodstatněný, musí uvedené skutečnosti představovat omluvitelný důvod jeho zmeškání. Co lze považovat za omluvitelný důvod ve smyslu § 153b odst. 4 OSŘ, dostatečně definoval Nejvyšší soud: *„Omluvitelným důvodem jsou nejen události mající objektivní povahu, ale i okolnosti žalovaným zaviněné či jinak způsobené, lze-li je v dané situace považovat za omluvitelné (za důvod ospravedlňující zmeškání jednání). Za omluvitelný důvod, pro který žalovaný zmeškal první jednání ve věci, je tedy třeba ve smyslu ustanovení § 153b*

¹⁰⁴ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 28. 01. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 49/10.

¹⁰⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 04. 2000, sp. zn. 5 Cmo 275/2000.

*odst. 4 OSŘ považovat jak takovou překážku (událost), která žalovanému objektivně (nezávisle na jeho vůli) zabrání dostavit se včas k soudu (například zdravotní indispozici, zpoždění veřejného dopravního prostředku použitého k přepravě na jednání soudu nebo technickou závadu na osobním automobilu při cestě k soudu), tak i okolnost žalovaným případně zaviněnou nebo jinak způsobenou, lze-li ji považovat - zejména za přihlídnutí ke všem okolnostem případu a k poměrům účastníka - za omluvitelnou.*¹⁰⁶ Za omluvitelný důvod lze považovat také nepředvídaně delší trvání jiného soudního jednání, v důsledku kterého došlo k neočekávané kolizi jednání, náhlou nemoc či nevolnost.¹⁰⁷

Za omluvitelný důvod naopak nelze považovat okolnosti, které sice žalovanému objektivně bránily v účasti na jednání, ale žalovaný o nich věděl předem a žádné objektivní překážky mu nebránily svou neúčast na jednání omluvit.¹⁰⁸ Existence objektivní možnosti omluvit zmeškání jednání je tedy zjevně pro posouzení důvodnosti návrhu na zrušení kontumačního rozsudku také velmi důležitá.

Zároveň je třeba uvést, že žalovaný, který chce úspěšně navrhnout zrušení rozsudku pro zmeškání podle § 153b odst. 4 OSŘ, musí omluvitelný důvod nejen tvrdit, ale především také prokázat, že se skutečnosti, pro které zmeškal první jednání ve věci a které mohou jeho neúčast omluvit, skutečně staly.¹⁰⁹

Soud se v řízení o návrhu na zrušení omezí pouze na zkoumání existence omluvitelného důvodu zmeškání na straně žalovaného, není již oprávněn zkoumat, zda byly splněny předpoklady k vydání kontumačního rozsudku. Zkoumat správnost závěru o tom, zda tyto předpoklady byly naplněny, lze pouze v řízení odvolacím. V odvolacím řízení naopak zase není předmětem zkoumání, zda je možné zrušit kontumační rozsudek z omluvitelných důvodů zmeškání žalovaného.¹¹⁰ Ustanovení § 153b odst. 5 OSŘ upravuje postup v situaci, je-li žalovaným podán návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání souběžně s odvoláním proti tomuto rozsudku. Vyhoví-li soud prvního stupně návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání, k podanému odvolání se nepřihlíží a hledí se tedy na něj, jako by nebylo podáno.

¹⁰⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 02. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2041/2000.

¹⁰⁷ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 535.

¹⁰⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 09. 1999, sp. zn. 20 Cdo 330/98.

¹⁰⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 06. 1998, sp. zn. 21 Cdo 672/98.

¹¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 05. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1910/2000.

Je-li návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání nedůvodný, soud jej usnesením zamítne, přičemž odvolání proti tomuto usnesení je přípustné. Jestliže soud svůj rozsudek pro zmeškání k návrhu žalovaného zruší a žalovaný se k nově nařízenému jednání opět nedostaví bez důvodné a včasné omluvy, nelze již znovu kontumačním rozsudkem rozhodnout.¹¹¹

¹¹¹ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. §1 až 200za*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1054.

3. Opravné prostředky

Stejně jako u rozsudků standardních lze docílit přezkoumání správnosti také i u rozsudků pro uznání a pro zmeškání v opravném řízení pomocí opravných prostředků. Civilní proces zná jednak opravné prostředky řádné, jednak opravné prostředky mimořádné. Tyto jsou právní teorií rozlišovány podle toho, zda napadají rozhodnutí nepravomocná (řádne) nebo pravomocná (mimořádné).¹¹²

Jediným řádným opravným prostředkem, který lze podle civilního práva procesního proti rozsudku podat, je odvolání. Mimořádných opravných prostředků zná naše civilní právo procesní více, a to konkrétně žalobu na obnovu řízení, žalobu pro zmatečnost a dovolání. Níže v této práci je však rozvedena pouze žaloba na obnovu řízení, neboť okolnosti uplatnění žaloby pro zmatečnost či dovolání se u rozsudků pro uznání a pro zmeškání nijak zásadně neliší od standardních soudních rozhodnutí v civilním řízení sporném.

3.1. Odvolání

Obecná zásada zakotvená v ustanovení § 201 OSŘ praví, že účastník může napadnout rozhodnutí soudu prvního stupně odvoláním, pokud to zákon nevyklučuje. Odvolání je, stejně jako v případě standardních rozsudků vydaných v civilním řízení sporném, jediným přípustným řádným opravným prostředkem proti rozsudkům pro uznání a pro zmeškání. Omezení přípustnosti odvolání stanovuje zákon v ustanovení § 202 OSŘ, jenž ve svém druhém odstavci zapovídá možnost odvolat se také proti rozsudku, jímž bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 10.000,- Kč. To však neplatí právě v případě rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání, kde je odvolání přípustné i v tzv. bagatelních sporech. Odvolání se dle § 204 odst. 1 OSŘ podává do patnácti dnů od doručení písemného vyhotovení rozsudku.

Odvolání je tedy u rozsudků pro uznání a pro zmeškání přípustné bez ohledu na výši žalované částky, na druhou stranu však procesní úprava u těchto rozsudků omezuje

¹¹² MACKOVÁ, A., In: WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací.* 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, str. 500, nebo ZAHRADNÍKOVÁ, R. a kol. *Civilní právo procesní.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, str. 301.

možné odvolací důvody. U rozsudků pro uznání a pro zmeškání jsou dle ustanovení § 205b OSŘ odvolacím důvodem pouze vady uvedené v ustanovení § 205 odst. 2 písm. a) OSŘ a skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být prokázáno, že nebyly splněny předpoklady pro jejich vydání podle § 153a, resp. § 153b OSŘ. Ustanovení § 205b OSŘ je speciální ve vztahu k § 205 odst. 2 OSŘ, přičemž výčet odvolacích důvodů v něm uvedený je taxativní.¹¹³ Jak odůvodňuje např. doc. Macková, odvolací důvody jsou zde významně omezeny, neboť připuštění odvolání v plném rozsahu by bylo v rozporu se smyslem a účelem obou těchto institutů.¹¹⁴ Vydání rozsudku pro uznání či rozsudku pro zmeškání nepředchází standardní dokazování, bylo by proto nesystematické, aby odvolacím důvodem proti těmto rozsudkům byly rovněž nesprávnosti ve skutkových zjištěních v rámci prvoinstančního řízení.

Z obecných odvolacích důvodů tak u rozsudků pro uznání a pro zmeškání může v odvolacím řízení uspět pouze odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. a) OSŘ. Ten má u těchto rozsudků své opodstatnění, protože ani tato rozhodnutí nelze vydat v případech, kde nebyly splněny podmínky řízení, rozhodoval věcně nepřislušný soud prvního stupně, rozhodnutí soudu prvního stupně vydal vyloučený soudce nebo byl soud prvního stupně nesprávně obsazen.

K tomu, zda jsou splněny podmínky řízení, soud přihlíží kdykoli za řízení, tedy i v řízení odvolacím. Nejsou-li přitom podmínky řízení splněny, nemůže být ve věci samé rozhodnuto, a to ani rozsudkem pro uznání či rozsudkem pro zmeškání.

Kdykoli za řízení soud zkoumá také věcnou příslušnost. Věcně nepřislušný je soud prvního stupně tehdy, měl-li věc správně předložit nadřízenému vrchnímu soudu nebo Nejvyššímu soudu k rozhodnutí o určení věcné příslušnosti, nebo měl-li řízení zastavit a poučit navrhovatele o možnosti podat žalobu ve správním soudnictví, nebo měl-li vyslovit, že není věcně příslušný a věc postoupit věcně příslušnému soudu, který rozhoduje věci správního soudnictví, nebo měl-li věc předložit k rozhodnutí zvláštnímu senátu zřízenému a složenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze soudců Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu.

¹¹³ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. §201 až 376*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1657.

¹¹⁴ MACKOVÁ, A., In: WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, str. 506.

Způsobilým odvolacím důvodem je také skutečnost, že v prvním stupni rozhodoval vyloučený soudce. Tato námitka může být úspěšná i tehdy, rozhodl-li již v průběhu řízení nadřízený soud tak, že soudce vyloučen není, neboť odvolací soud je oprávněn tuto otázku posoudit, aniž by byl rozhodnutím nadřízeného soudu omezen.¹¹⁵

Nesprávné obsazení soudu prvního stupně může odvolatel úspěšně namítnout zejména tehdy, jestliže místo senátu ve věci rozhodoval samosoudce, nebo v případě, že rozhodl jiný soudce či senát, než který dle rozvrhu práce soudu prvního stupně rozhodnout měl.¹¹⁶ Jestliže místo samosoudce rozhodoval ve věci senát, jedná se sice také o nesprávné obsazení soudu, zákon s tím však nespojuje naplnění odvolacího důvodu podle § 205 odst. 2 písm. a) OSŘ, který by měl za následek zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně.

Jak je již zmíněno výše, kromě odvolacího důvodu podle § 205 odst. 2 písm. a) OSŘ jsou dle § 205b OSŘ odvolacím důvodem proti rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání také skutečnosti nebo důkazy, kterými má být prokázáno, že nebyly splněny předpoklady k jejich vydání. Tento odvolací důvod není samostatným odvolacím důvodem ve vztahu k obecným odvolacím důvodům podle § 205 odst. 2 písm. b) až g) OSŘ, nýbrž pouze určuje rozsah, v jakém lze tyto odvolací důvody použít v odvolání proti rozsudkům pro uznání a pro zmeškání. Odvolacími důvody podle § 205 odst. 2 písm. b) až g) OSŘ lze proto v odvolání proti rozsudku pro uznání či pro zmeškání argumentovat pouze tak, aby jejich prostřednictvím byly uvedeny skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být prokázáno, že nebyly splněny podmínky pro vydání rozsudku pro uznání nebo pro zmeškání.¹¹⁷ Zjištění skutkového stavu předpokladem k vydání rozsudku pro uznání ani rozsudku pro zmeškání není, uplatnění skutečností nebo důkazů, které sledují zpochybnění samotného nároku uplatněného žalobou, proto nemá v odvolacím řízení proti těmto rozsudkům šanci na úspěch. To přitom platí pro odvolání jak proti rozsudku pro uznání¹¹⁸, tak proti rozsudku pro zmeškání¹¹⁹. Pokud žalovaný před vydáním rozsudku pro zmeškání nevznese námitku promlčení žalobního

¹¹⁵ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. §201 až 376*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1629.

¹¹⁶ Tamtéž, str. 1629, 1630.

¹¹⁷ Tamtéž, str. 1647, 1648.

¹¹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 03. 2009, sp. zn. 22 Cdo 4272/2007, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 02. 2010, sp. zn. 22 Cdo 2877/2008.

¹¹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 03. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1547/99.

nároku a soud prvního stupně takový rozsudek ve věci vydal, nelze soudu prvního stupně vytýkat, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném posouzení věci.¹²⁰

Ačkoli v českém civilním řízení sporném u odvolání proti rozsudkům a usnesením ve věci samé obecně platí systém neúplné apelace, tedy nemožnost uplatnit nové skutečnosti nebo důkazy, v odvolacím řízení proti rozsudkům pro uznání a pro zmeškání je použití nových skutečností a důkazů možné.¹²¹ Žalovaný tedy v odvolání proti těmto rozsudkům může využít i tzv. novoty, a to zejména k prokázání, že nebyly splněny předpoklady k vydání napadených rozsudků. Existence předpokladů k vydání rozsudku pro zmeškání se však váže výlučně k okamžiku jeho vydání soudem prvního stupně, ani odvolací soud tedy nemůže přihlídnout ke skutečnostem, které v tento okamžik nebyly soudu prvního stupně známy.¹²²

Odvolací soud není odvolacími důvody uplatněnými v odvolání vázán a může proto přihlídnout i k těm důvodům, které v odvolání uplatněny nebyly, ačkoliv je odvolatel mohl rozsudku pro uznání či pro zmeškání vytýkat podle § 205b OSŘ. Učiní tak ale pouze tehdy, je-li v odvolání uveden alespoň některý z odvolacích důvodů, nemusí se přitom jednat o odvolací důvody podle § 205b OSŘ. Správnost rozsudku pro uznání nebo pro zmeškání však bude odvolací soud posuzovat pouze podle odvolacích důvodů dle § 205b OSŘ.

Zákonné omezení odvolacích důvodů u rozsudků pro uznání a pro zmeškání platí pouze pro výroky ve věci samé, odvolání proti vedlejším výrokům o nákladech řízení, lhůtě k plnění, atd., tímto způsobem omezeno není.

Je-li odvolání proti rozsudku pro uznání či pro zmeškání úspěšné a odvolací soud dospěje k závěru, že podmínky k jejich vydání splněny nebyly, rozhodne o odvolání rozsudkem tak, že se rozsudek pro uznání či pro zmeškání nevydává.¹²³ Jestliže žalovaný uzná žalobou uplatněný nárok v průběhu odvolacího řízení proti rozsudku pro zmeškání, odvolací soud změní napadený rozsudek tak, že se vydává

¹²⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 02. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2048/98, uveřejněné pod č. 80 v časopise Soudní judikatura, roč. 2000.

¹²¹ SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., ŠÍNOVÁ, R. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 632.

¹²² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 04. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1027/96, uveřejněné pod č. 92 v časopise Soudní judikatura, roč. 1997, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 06. 1997, sp. zn. 2 Cdon 447/96, uveřejněný pod č. 93 v časopise Soudní judikatura, roč. 1997.

¹²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 01. 2009, sp. zn. 21 Cdo 658/2008, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 06. 2014, sp. zn. 30 Cdo 122/2014.

rozsudek pro uznání. V odvolacím řízení je pak možné věc ukončit rovněž schválením soudního smíru, a to i tehdy, byl-li rozsudek pro uznání či pro zmeškání vydán zcela v souladu se zákonem. Jestliže odvolací soud schválí smír, změni v tomto rozsahu také odvoláním napadený rozsudek pro uznání či pro zmeškání.¹²⁴ Uzavře-li odvolací soud, že odvolání není důvodné, rozsudek pro uznání či pro zmeškání, který vydal soud prvního stupně, rozsudkem potvrdí jako věcně správný podle § 219 OSŘ.

Je-li spolu s odvoláním žalovaným souběžně podán také návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání podle § 153b odst. 4 OSŘ, odvolací soud vyčká nejprve na rozhodnutí soudu prvního stupně o takovém návrhu a až poté přistoupí k rozhodnutí o odvolání.¹²⁵ Pokud je však ze strany žalovaného podán pouze návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání, aniž by bylo proti tomuto rozsudku podáno také odvolání, nemá žalovaný možnost úspěšně napadat nedostatek předpokladů k jeho vydání, a to ani v opravných prostředcích proti usnesení, kterým byl návrh na zrušení kontumačního rozsudku zamítnut.¹²⁶

3.2. Žaloba na obnovu řízení

Obecně je žaloba na obnovu řízení mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě nedostatků ve skutkových zjištěních, kdy pravomocné rozhodnutí soudu nemůže dále pro podstatné změny ve skutkové situaci obstát.¹²⁷ Žalobou na obnovu řízení lze dle § 228 odst. 1 OSŘ napadnout pravomocný rozsudek nebo pravomocné usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, a to tehdy, jsou-li tu skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které účastník nemohl bez své viny použít v původním řízení před soudem prvního stupně, nebo dle § 205a a § 211a OSŘ v řízení odvolacím, a pokud tyto mohou mít za následek příznivější rozhodnutí ve věci, nebo lze-li provést důkazy, které v řízení před soudem prvního stupně, nebo dle § 205a a § 211a OSŘ v odvolacím řízení, provedeny být nemohly a mohou mít pro účastníka za

¹²⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 08. 03. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1951/2004.

¹²⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 09. 1999, sp. zn. 20 Cdo 259/99, uveřejněné pod č. 53 v časopise Soudní judikatura, roč. 2000.

¹²⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 08. 1996, sp. zn. 2 Cdon 637/96, uveřejněné pod č. 2 v časopise Soudní judikatura, roč. 1997.

¹²⁷ MACKOVÁ, A., In: WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, str. 545.

následek rovněž příznivější rozhodnutí ve věci. Ustanovení § 228 odst. 2 OSŘ poté připouští podání žaloby na obnovu řízení také vůči pravomocnému usnesení, kterým byl schválen smír, jestliže lze důvody podle odst. 1 vztahovat i na předpoklady, za nichž byl smír schvalován. Zákon výslovně připouští, že obdobně platí podání žaloby na obnovu řízení také pro pravomocný platební rozkaz, pravomocný rozsudek pro uznání a pravomocný rozsudek pro zmeškání.

Vzhledem ke skutečnosti, že u rozsudků pro uznání a pro zmeškání není prováděno dokazování, které tak ani není předpokladem k jejich vydání, nelze u těchto rozsudků žalobu na obnovu řízení odůvodnit důkazy, které nemohly být provedeny ve smyslu § 228 odst. 1 písm. b) OSŘ, nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit ve smyslu § 228 odst. 1 písm. a) OSŘ.¹²⁸ Důvodem obnovy řízení se tak u rozsudků pro uznání a pro zmeškání mohou stát pouze nové skutečnosti a rozhodnutí ve smyslu § 228 odst. 1 písm. a) OSŘ, na základě kterých by bylo možné dospět k závěru, že nebyly splněny všechny předpoklady k vydání rozsudku pro uznání či pro zmeškání. K takovému závěru lze u rozsudku pro uznání dospět mimo jiné tehdy, dozví-li se následně účastník, který v původním řízení nárok uznal, že nebyl ve věci pasivně legitimován, neboť smlouva, na základě které dovozoval své právní nástupnictví, je neplatná.¹²⁹

S ohledem na skutečnost, že se v odvolacím řízení proti rozsudkům pro uznání a pro zmeškání postupuje podle principu úplné apelace, o nové skutečnosti jako důvody obnovy řízení půjde pouze tehdy, nemohl-li je žalovaný uplatnit bez viny do okamžiku vyhlášení rozsudku soudu prvního stupně, potažmo odvolacího soudu, případně ve lhůtě k odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně.¹³⁰

¹²⁸ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. §201 až 376*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1807.

¹²⁹ Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 02. 1997, sp. zn. 16 Co 53/97, uveřejněné v časopise *Právní rozhledy*, č. 1997, číslo 5, str. 269.

¹³⁰ DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád II. §201 až 376*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1807.

4. Statistické zpracování četnosti vydaných rozsudků pro uznání a pro zmeškání

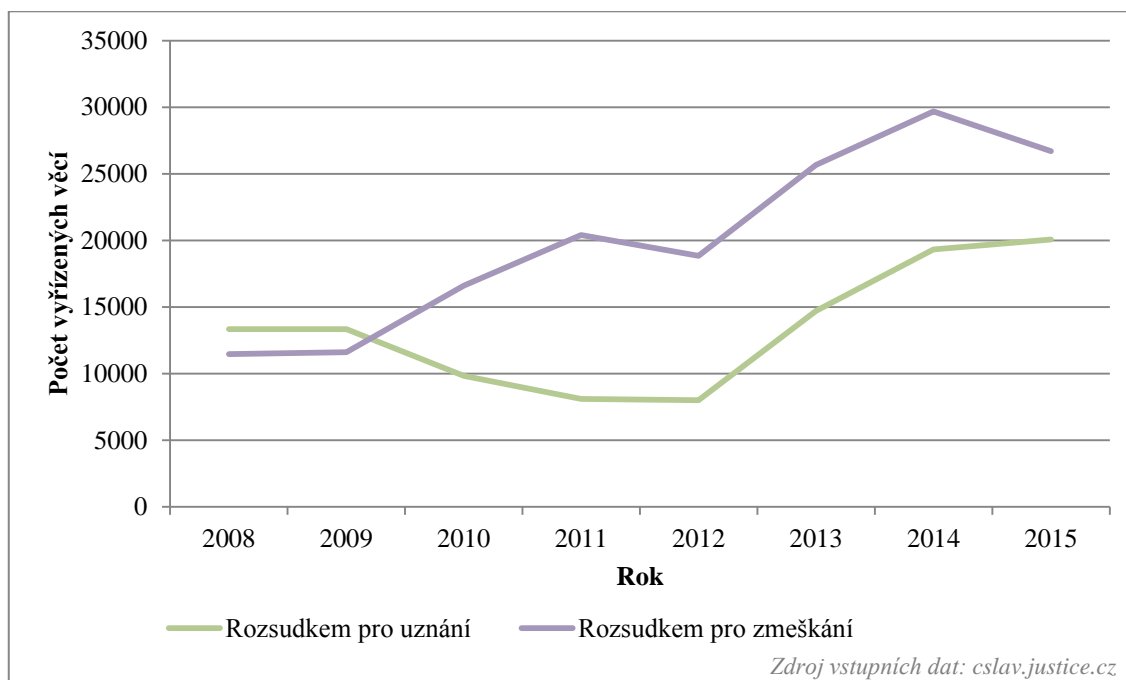
Rozsudek pro uznání a rozsudek pro zmeškání byly, jak už je zmíněno výše, znovuzavedeny do českého civilního práva procesního zejména za účelem zrychlení soudního řízení a omezení jeho průtahů. Z tohoto hlediska je proto jistě zajímavé sledovat, v jakém počtu jsou civilní sporná řízení ukončovány právě vydáním těchto rozsudků a vývoj těchto dat v čase, podle územního rozdělení nebo v závislosti na předmětu řízení. Všechny tyto údaje (a mnoho dalších) shromažďuje Ministerstvo spravedlnosti ČR na základě statistických výkazů jednotlivých soudů. Takto jsou data shromažďována již od počátku roku 2008. Ačkoliv by se jistě jednalo o zajímavé poznatky, data shromažďovaná Ministerstvem spravedlnosti ČR bohužel nerozlišují, zda byl rozsudek pro uznání vydán podle ustanovení § 153a odst. 1 OSŘ na základě dispozitivního úkonu žalovaného či podle § 153a odst. 3 OSŘ na základě fikce uznání.

Co se týká celkového počtu věcí, které jsou vyřízeny rozsudkem pro uznání či rozsudkem pro zmeškání, u obou těchto rozsudků můžeme za posledních 7 let pozorovat jejich výrazný nárůst. Zatímco v roce 2008 bylo vyřízeno rozsudkem pro uznání celkem 13339 věcí, v roce 2015 již bylo takto vyřízeno celkem 20060 věcí. V případě rozsudku pro uznání se však nejednalo o trvale rostoucí trend, naopak do roku 2012 jejich počet poměrně výrazně klesal. Změna k rostoucí tendenci nastala od roku 2013.

U rozsudku pro zmeškání je nárůst ještě výraznější – jestliže v roce 2008 jím bylo vyřízeno 11468 věcí, v roce 2015 se tato hodnota zastavila na čísle 26703, což je více než dvojnásobek původní hodnoty. Počet vydaných kontumačních rozsudků na rozdíl od rozsudků pro uznání takřka pravidelně zvyšuje, výjimkou jsou pouze počty těchto rozhodnutí z roků 2012 a 2015.

Pokud se zaměříme na dosavadní maximální hodnoty, počet rozsudků pro uznání jí dosáhl právě v uplynulém roce 2015, rozsudek pro zmeškání se tohoto bodu prozatím dočkal v roce 2014, kdy téměř atakoval hranici 30000 vyřízených věcí – rozsudkem pro zmeškání bylo v roce 2014 vyřízeno celkem 29688 věcí.

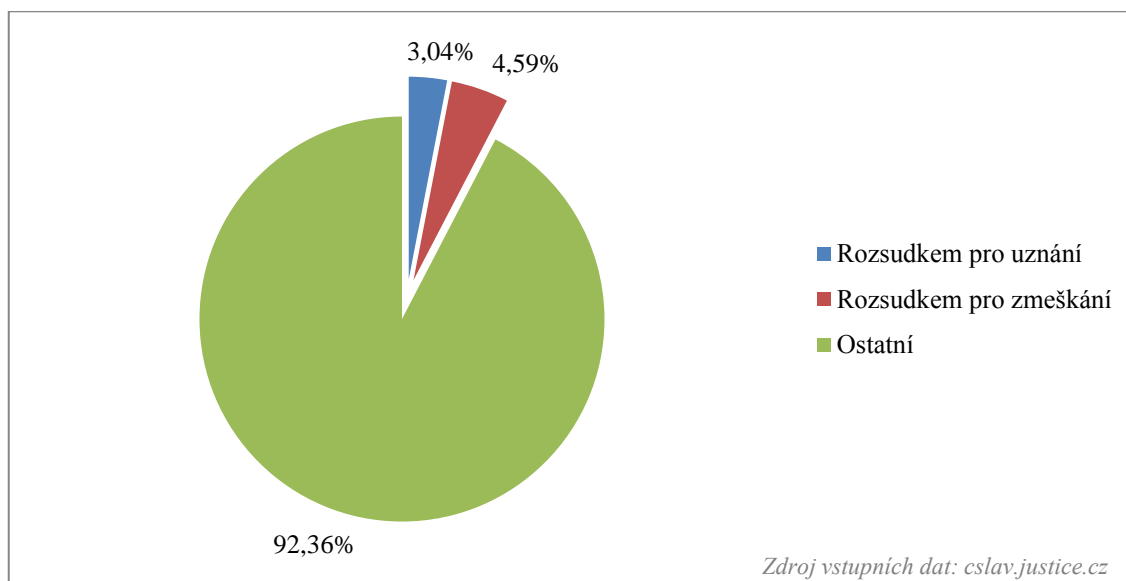
Graf 1 – Počet věcí v rejstříku C vyřízených vydáním rozsudků pro uznání a pro zmeškání od roku 2008

Zajímavý je rovněž pohled na poměr, v jakém jsou rozsudky pro uznání a pro zmeškání vydávány vůči ostatním rozhodnutím. Ačkoli se z předchozího grafu sledující absolutní čísla zdá, že rozsudkem pro uznání či rozsudkem pro zmeškání je rozhodováno velké množství kauz, vzhledem k ostatním rozhodnutím se stále jedná o malý zlomek takto vyřízených věcí. Rozsudkem pro uznání bylo vyřízeno od roku 2008 celkem 3,04 % veškerých věcí v rejstříku C, rozsudkem kontumačním pak bylo z této množiny rozhodnuto celkem 4,59 % věcí.

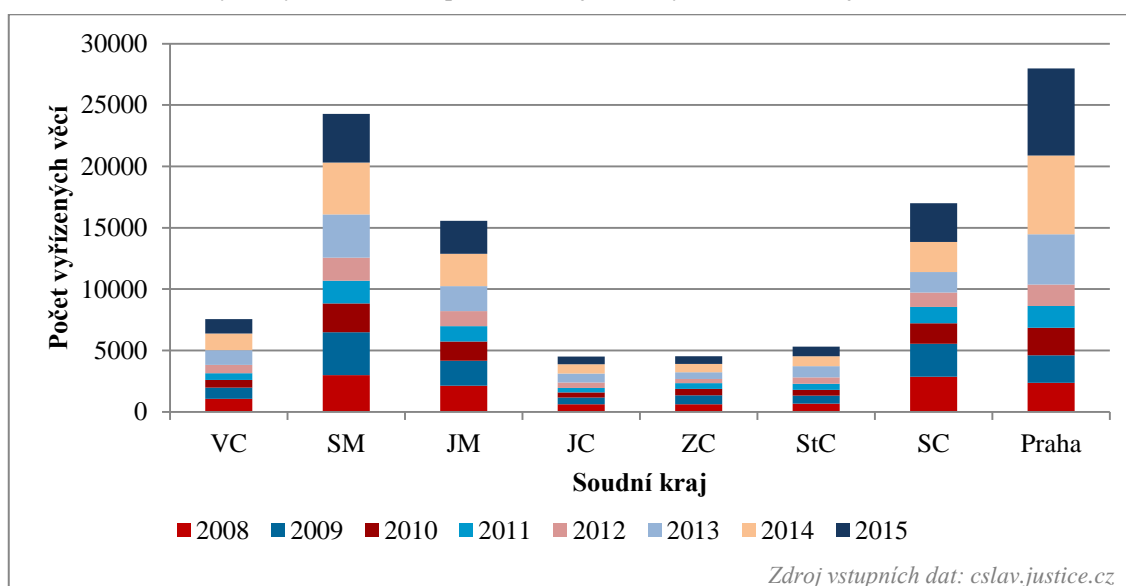
Nutno však dodat, že tato statistika sleduje veškerá rozhodnutí vydaná ve věcech rejstříku C, přičemž ne ve všech těchto věcech lze rozsudkem pro uznání či rozsudkem pro zmeškání rozhodnout. Jsou tak zde započítány například rozhodnutí v řízeních o rozvodu manželů, kde je rozhodnutí uvedenými rozsudky vyloučeno, jak je ostatně vysvětleno výše.

Graf 2 – Podíl jednotlivých rozhodnutí na vyřízených věcech v rejstříku C od roku 2008 celkem

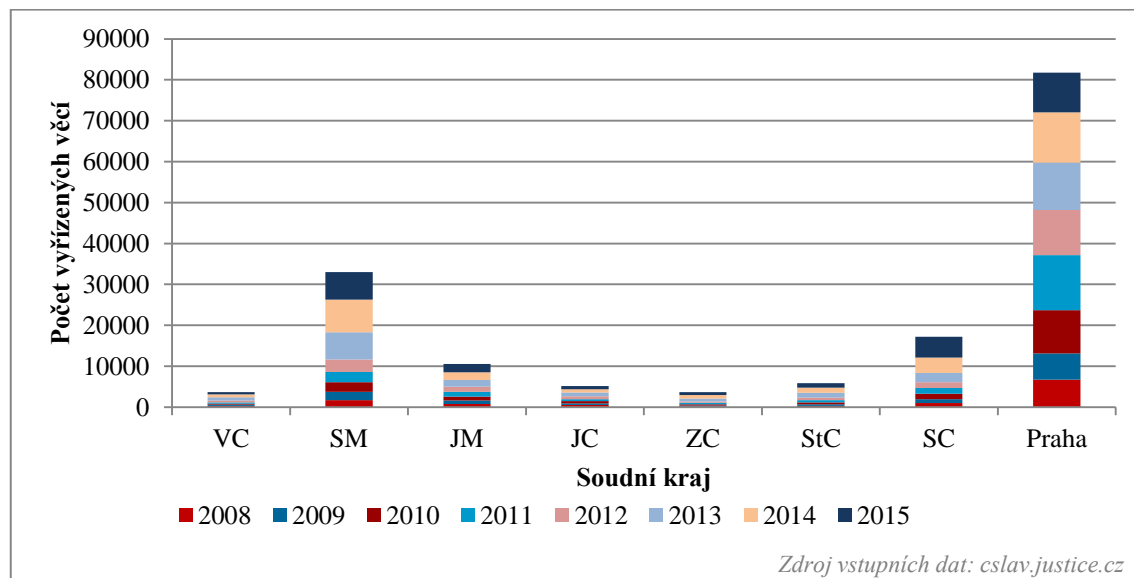
Co se týká rozložení počtu věcí vyřízených rozsudkem pro uznání podle územního rozdělení naší republiky, lze pozorovat mezi jednotlivými soudními kraji poměrně výrazné rozdíly. Zatímco ve východních, jižních, západních a středních Čechách dosud bylo rozsudkem pro uznání ukončeno dohromady necelých 22000 věcí (přesně 21901) od počátku roku 2008 do konce roku 2015, ve zbývajících soudních krajích bylo za stejné období vyřízeno rozsudkem pro uznání více než 15000 věcí v každém z nich (nejvíce v Praze 27971). Tato skutečnost však víceméně reflektuje rozdílnou vytíženost soudů v jednotlivých soudních krajích, a přibližně tedy odpovídá i celkovému počtu vyřízených věcí v každém z nich.

Graf 3 – Počet věcí vyřízených rozsudkem pro uznání v jednotlivých soudních krajích

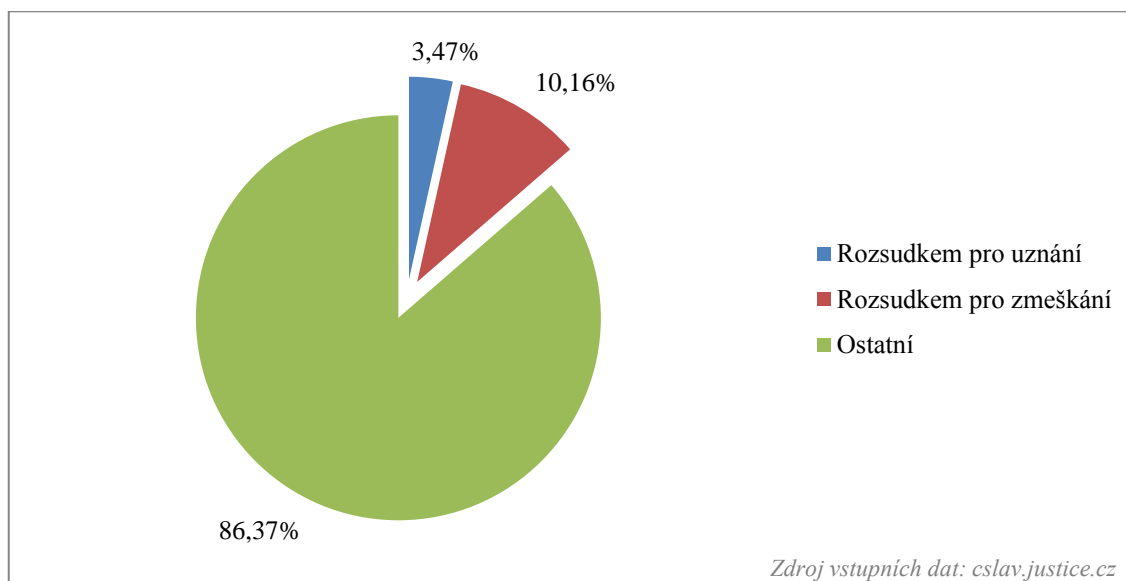
Trochu jiné je to v případě rozsudku pro zmeškání. Nejvyšší počty věcí vyřízených tímto rozsudkem sice opět zajišťují severní a jižní Morava, severní Čechy a Praha, tedy soudní kraje, ve kterých bylo vyřízeno i celkově nejvíce věcí. Praha se však v tomto případě výrazně vymyká jakémukoli srovnání, když v ní bylo kontumačním rozsudkem vyřízeno více věcí, než ve zbytku republiky dohromady (Praha 81744, ostatní soudní kraje dohromady 79209).

Graf 4 – Počet věcí vyřízených rozsudkem pro zmeškání v jednotlivých soudních krajích

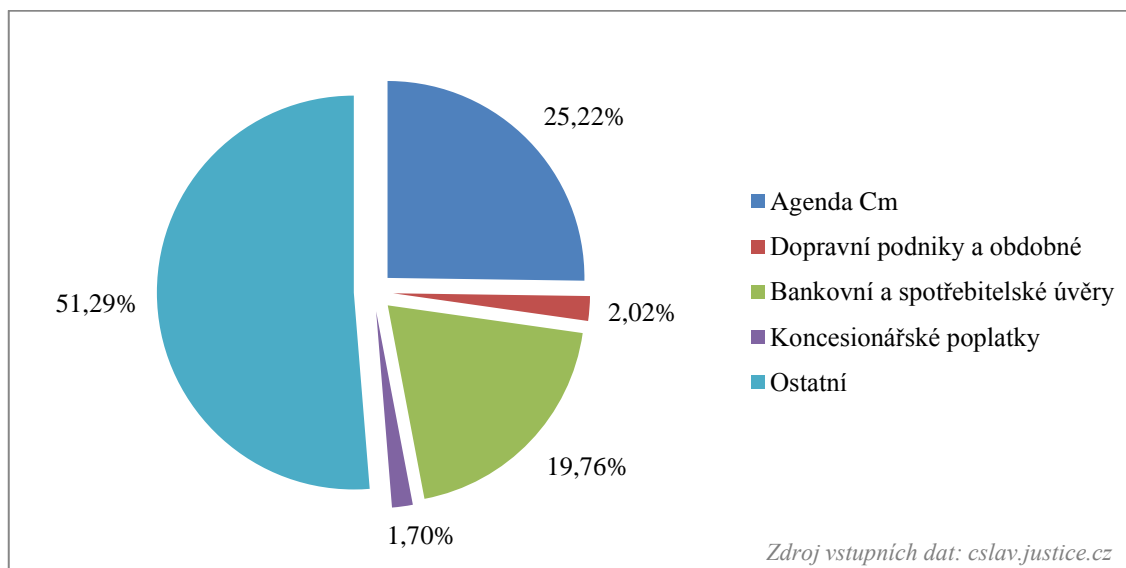
Vysoký počet věcí skončených vydáním rozsudku pro zmeškání v Praze přitom není pouze výsledkem vysokého počtu celkově vyřízených věcí v tomto soudním kraji. Z dat sesbíraných Ministerstvem spravedlnosti ČR je zřejmé, že podíl vydaných kontumačních rozsudků na všech vyřízených věcech je v Praze daleko vyšší než u čísel celorepublikových. Jestliže republikový průměr činí již výše zmíněných 4,59 % věcí vyřízených kontumačním rozsudkem, v Praze tento podíl činí 10,16 %. Na vysokých počtech rozsudků pro zmeškání v Praze se tedy výraznou měrou podepisuje také menší disciplinovanost účastníků na straně žalované, pokud se jedná o řádné dostavování se k soudním jednáním, než u osob žalovaných v jiných soudních krajích.

Graf 5 – Podíl jednotlivých rozhodnutí na vyřízených věcech v rejstříku C od roku 2008 celkem v Praze

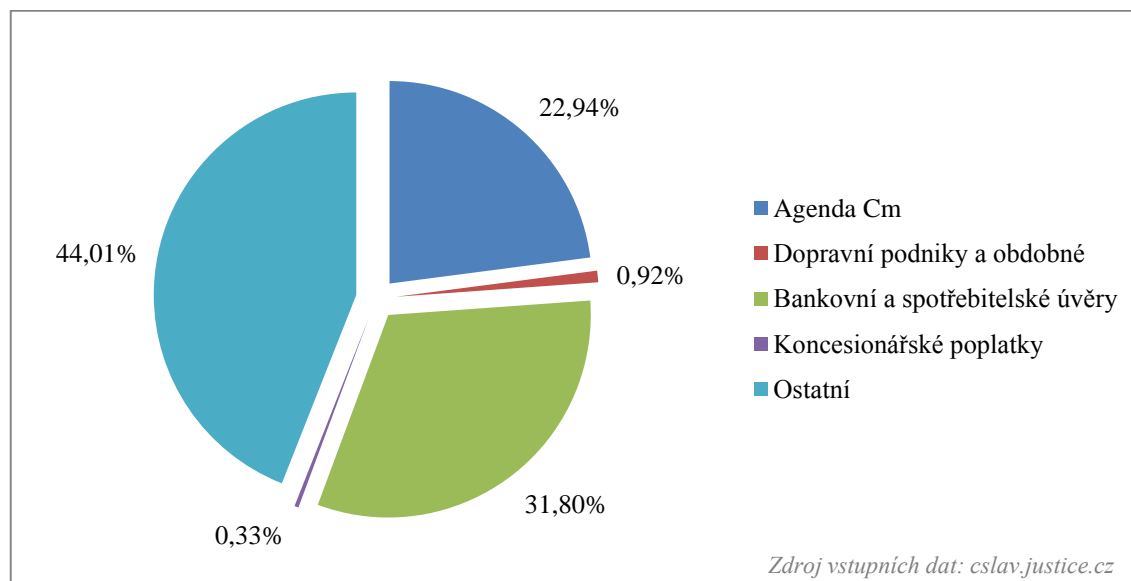
Podíváme-li se na to, v jakých věcech bývá rozsudek pro uznání konečným rozhodnutím u okresních soudů, zjistíme, že čtvrtina těchto rozsudků, konkrétně 26574, byla vydána ve věcech obchodních (agenda Cm), zatímco zbývající téměř tři čtvrtiny byly vydány v dalších občanskoprávních sporech. Výraznou částí těchto občanskoprávních sporů jsou věci týkající se bankovních a spotřebitelských úvěrů, které z celkové produkce rozsudků pro uznání u okresních soudů tvoří 19,76 % takto vyřízených soudních řízení. Podstatně menší část z této množiny pak tvoří rozsudky pro uznání vydané v rámci řízení týkajících se dopravních podniků a obdobných (2,02 %) a koncesionářských poplatků (1,70 %).

Graf 6 – Rozdělení věcí vyřízených v rejstříku C rozsudkem pro uznání u okresních soudů podle předmětu řízení

Ačkoliv v absolutním počtu je věcí vyřízených rozsudkem pro zmeškání u okresních soudů v obchodních věcech (agenda Cm) od roku 2008 téměř o 10000 více, než věcí vyřízených v těchto věcech rozsudkem pro uznání, z celkového počtu věcí skončených vydáním kontumačního rozsudku připadá na obchodní věci jejich necelá čtvrtina (22,94 %), tedy o něco málo méně než u rozsudku pro uznání. Výrazně vyšší podíl na celkovém počtu věcí skončených rozsudkem pro zmeškání nesou tyto rozsudky vydané ve věcech bankovních a spotřebitelských úvěrů. Téměř každá třetí věc vyřízená rozsudkem pro zmeškání před okresním soudem od roku 2008 byla věcí týkající se bankovních či spotřebitelských úvěrů. Naopak kontumačních rozsudků, kterými byla ukončena soudních řízení ve věcech koncesionářský poplatků a dopravních podniků a jím obdobných, je ještě méně než v případě rozsudku pro uznání. Z celkového počtu věcí vyřízených rozsudkem pro zmeškání se pouze 0,92 % těchto věcí týkalo dopravních podniků a obdobných řízení a ještě menší podíl sledujeme u koncesionářských poplatků (0,33 %).

Graf 7 – Rozdělení věcí vyřízených v rejstříku C rozsudkem pro zmeškání u okresních soudů podle předmětu řízení

5. Problémy aktuální právní úpravy a nástin řešení de lege ferenda

Jak právní úprava rozsudku pro uznání obsažená v ustanovení § 153a OSŘ, tak úprava rozsudku pro zmeškání zakotvená v ustanovení § 153b OSŘ není zcela bezproblémová a budí proto v obou případech v odborných kruzích poměrně zajímavé diskuze. U obou zmíněných rozsudků se tyto diskuze týkají zejména jejich souladu s ústavně zaručenými právy a principy, především autonomií vůle, právem na spravedlivý proces, nebo principem rovnosti stran řízení.

Rozsudek pro uznání tak, jak byl znovuzaveden zákonem č. 171/1993 Sb., příliš kontroverzí nevzbuzoval, neboť tehdy byl koncipován pouze jako rozhodnutí vydané na základě skutečného dispozitivního úkonu žalovaného, což v současnosti upravuje ustanovení § 153a odst. 1 OSŘ. Problematickým ustanovením se tedy stal až § 153a odst. 3 OSŘ, který zavedl do právní úpravy rozsudku pro uznání zákonnou fikci uznávacího projevu žalovaného, což není odbornou veřejností přijímáno zcela bez výhrad. Určité výhrady se pak v minulosti objevily také vůči úpravě rozsudku pro zmeškání.

5.1. Fikce uznání

Jak už bylo zmíněno v části věnující se rozsudku pro uznání obecně, uznáním ve smyslu § 153a odst. 1 OSŘ se rozumí procesní úkon žalovaného adresovaný soudu. Toto procesní uznání je výrazným projevem zásady dispoziční, která je založena na tom, že procesní iniciativa leží na účastnících řízení a nikoliv na straně soudu či jiných subjektech.¹³¹ Zásada dispoziční je přitom pro civilní řízení sporné typická, založením fikce procesního úkonu žalovaného je však výraznou měrou potlačována ve prospěch formalistického přístupu k civilnímu procesu. Prof. Macur k tomu uvádí, že „procesní práva, vyplývající ze zásady dispoziční, mohou být realizována pouze na základě procesních právních úkonů, vyhrazených výlučně nositeli těchto práv, který je může

¹³¹ WINTEROVÁ, A., In: WINTEROVÁ, A., MACKOVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, str. 73.

vědomě a záměrně uplatňovat sám, anebo prostřednictvím osoby, kterou k tomu zmocnil. Z povahy dispozitivních procesních úkonů vyplývá, že nemohou být obsahem právní fikce.¹³² Nutno uvést, že s tímto názorem se nejprve ztotožnil také Ústavní soud, který dodal, že „dispoziční právní úkon nemůže být obsahem právní fikce, aniž by tím byla porušena zásada dispoziční, na jejímž základě je civilní proces budován, a v konečném důsledku též zásada autonomie vůle“¹³³. Prof. Macur dále dovozuje, že fikce uznání nároku odporuje povaze samotného občanského soudního řízení, přičemž polemizuje i o možném rozporu fikce uznání s právem na spravedlivý proces. Proto také prof. Macur navrhuje za účelem splnění sledovaných cílů na místo fikce uznání užít institutu rozsudku kontumačního.¹³⁴

S uvedeným názorem prof. Macura, týkající se nepřipustnosti fingování dispozitivního úkonu účastníka, se vcelku ztotožňují také další čeští právní teoretici. Například Bezouška¹³⁵ však na rozdíl od prof. Macura nedovozuje ústavněprávní nekonformnost fikce uznání a považuje ji spíše za „legislativně-koncepční chybu“, i přes kterou však je rozsudek na základě fikce uznání institutem, který svou funkci plní. Sedláčková¹³⁶ pak dále oponuje, že fikce uznání není v rozporu se zásadou dispoziční ani s právem na spravedlivý proces, neboť zákon účastníkovi umožňuje, aby nenastala. Jestliže žalovaný setrvává v pasivitě, dává tím najevo, že je srozuměn s jejími následky, o kterých byl soudem poučen, když náhradní doručení kvalifikované výzvy je vyloučeno.

Dalšími kritiky fikce uznání nároku se stali také Stavinohová a Lavický¹³⁷, kteří kritizovaný institut považují za „smutnou raritu českého civilního procesu“ a stejně jako prof. Macur by měli za daleko vhodnější použití rozsudku pro zmeškání. Lavický¹³⁸

¹³² MACUR, J., Rozsudek na základě fikce uznání nároku podle ustanovení § 114b o.s.ř., *Bulletin advokacie*. 2002, číslo 2, str. 29.

¹³³ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 21. 04. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 42/08.

¹³⁴ MACUR, J., Rozsudek na základě fikce uznání nároku podle ustanovení § 114b o.s.ř., *Bulletin advokacie*. 2002, číslo 2, str. 33.

¹³⁵ BEZOUŠKA, P., Krátké zamyšlení nad rozsudky pro uznání a pro zmeškání, *Právní rozhledy*. 2004, číslo 1, str. 31.

¹³⁶ SEDLÁČKOVÁ, I. K článku prof. JUDr. J. Macura: „Rozsudek na základě fikce uznání nároku podle ustanovení § 114b o. s. ř.“. *Bulletin advokacie*. 2002, číslo 6-7, str. 74.

¹³⁷ STAVINOHOVÁ, J., LAVICKÝ, P. Sankce v civilním právu procesním. *Právní fórum*. 2008, číslo 9, str. 374.

¹³⁸ LAVICKÝ, P. Zmeškání účastníka a fikce dispozičních procesních úkonů. *Právní fórum*. 2009, číslo 10, str. 401.

později na základě vlastního testu proporcionality dospěl k závěru podobnému, jako dříve formuloval prof. Macur, tedy že fikci uznání nároku lze považovat za rozpornou s ústavním pořádkem. Neopírá se přitom pouze o nepřipustné fingování dispozičního úkonu účastníka, čímž je zasahováno do ústavně zaručené autonomie jeho vůle, ale v případě fikce podle § 114b odst. 5 OSŘ také o nerespektování typického rozložení břemene tvrzení a břemene důkazního mezi stranami sporu, kdy žalovaný je na základě kvalifikované výzvy povinen tvrdit a prokazovat, ačkoliv žalovanému by měl být umožněn zaujmout také postoj pouhého popření žalobní tvrzení, aniž by byl v takovém případě zatížen břemenem důkazním.

Judikatura do diskuze o ústavní konformnosti institutu fikce uznání přispěla nejprve velmi strohým sdělením Nejvyššího soudu, jehož obsahem byl závěr, že fikce uznání zakotvená v ustanovení § 114b OSŘ je souladná s ústavním pořádkem naší republiky, aniž by jej Nejvyšší soud jakkoliv odůvodnil.¹³⁹ Ve svém dalším rozhodnutí Nejvyšší soud judikoval, že je-li účastníkovi stanovena lhůta k procesnímu úkonu, s jejímž zmeškáním zákon spojuje určité právní následky, nemůže být postup soudu v rozporu s právem na spravedlivý proces, pokud procesní opatření jím přijaté odpovídá těmto právním následkům.¹⁴⁰ Takřka totožně se přitom v té době vyjádřil i Ústavní soud.¹⁴¹ Jak ale zcela správně uvádí Lavický¹⁴², tato rozhodnutí vůbec nereflektují skutečnost, že ústavnímu pořádku může odporovat samotné ustanovení zákona, nebo jeho část, kterou není možné interpretovat ústavně konformně. Uvedený závěr je proto potřeba brát velmi rezervovaně.

V dalších rozhodnutích¹⁴³ Ústavní soud zejména akcentuje obecně platnou zásadu *vigilantibus iura skripta sunt* (práva náležejí bdělým) a odpovědnost účastníka za výsledek řízení, přičemž konstatuje, že záleží na vůli žalovaného, jakým způsobem a jakou měrou se bude aktivně bránit a zda nastolení fikce uznání umožní či vyloučí. Pokud procesní předpis dává soudu možnost vyzvat účastníka k tomu, aby se k žalobě

¹³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 09. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1187/2003.

¹⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 08. 03. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1951/2004.

¹⁴¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 11. 2006, sp. zn. III. ÚS 91/06.

¹⁴² LAVICKÝ, P. Zmeškání účastníka a fikce dispozičních procesních úkonů. *Právní fórum*. 2009, číslo 10, str. 401.

¹⁴³ Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 09. 2009, sp. zn. II. ÚS 2115/09, nebo Usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 04. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3355/10.

v přiměřené lhůtě vyjádřil pod pohružkou neúspěchu ve věci, jedná se dle Ústavního soudu o proceduru sledující legitimní cíl.

I přes poměrně zdrženlivou judikaturu Ústavního soudu bylo ve světle relativně četných výtek ze strany právních teoretiků a již výše citovanému nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 21. 04. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 42/08, bylo vcelku pravděpodobné, že se zákonná úprava fikce uznání dostane dříve či později na základě návrhu na její zrušení před plénem Ústavního soudu, pokud nebude dříve derogována činností zákonodárce. K předložení návrhu na zrušení zákonné úpravy fikce uznání obsažené v § 114b odst. 5 OSŘ a specifikované části § 153a odst. 3 OSŘ pléna Ústavního soudu došlo na základě rozhodnutí jeho I. senátu.¹⁴⁴ Ten v odůvodnění odkázal mimo jiné na již zmíněný nálezn pléna Ústavního soudu ze dne 21. 04. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 42/08, s tím, že fikce uznání odporuje zásadě autonomie vůle, která je ústavně zaručena čl. 2 odst. 3 Listiny a čl. 2 odst. 4 Ústavy, tedy, že „každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá“. Dispoziční úkon, jímž je i uznání nároku, se má dle I. senátu zásadně odvíjet od svobodné vůle účastníka řízení, a pokud je fingován, není tento postup v souladu s ústavními zásadami, o to více pak tehdy, jestliže fikce nastupuje i po podání odporu proti platebnímu rozkazu. I. senát provedl rovněž test proporcionality problematické právní normy, tedy test vhodnosti, potřebnosti a přiměřenosti, přičemž uzavřel, že fikce uznání neobstojí již u kritéria potřebnosti takovéto právní úpravy. K tomu I. senát poznamenává, že by při dosahování určitého cíle měla být dána přednost prostředku, který znamená co nejmenší zásah do základních práv a svobod, a dále pokračuje, že by takovým prostředkem k urychlení soudního řízení v případě nedostatečné součinnosti žalovaného mohl být, na rozdíl od rozsudku vydaného na základě fikce uznání, rozsudek kontumační, k čemuž I. senát příkladmo odkazuje na německou právní úpravu. Rozsudek pro zmeškání na rozdíl od rozsudku vydanému na základě § 114b odst. 5 OSŘ ve spojení s § 153a odst. 3 OSŘ dle I. senátu není v rozporu se zásadou autonomie vůle a zároveň dává soudu možnost ústavně konformního výkladu, a to i pokud by byl upraven pro případ nečinnosti žalovaného týkající se jeho vyjádření k žalobě. Rozsudkem vydaným na základě fikce uznání podle § 114b odst. 5 OSŘ je sice také dosaženo urychlení soudního řízení, to ale na úkor objektivní pravdy a v rozporu s autonomií vůle i principem spravedlivého

¹⁴⁴ Usnesení Ústavního soudu ze dne 01. 06. 2015, sp. zn. I. ÚS 3263/13.

procesu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Přestože je argumentace I. senátu velmi přesvědčivá, plénum Ústavního soudu jeho návrhu na zrušení § 114b odst. 5 OSŘ a specifikované části § 153a odst. 3 OSŘ nevyhovělo a zamítlo jej v nejtěsnějším možném poměru hlasů 8 ku 7. Z nálezu¹⁴⁵ pléna je patrné, že většina soudců Ústavního soudu napadené ustanovení nepovažuje za protiústavní zásah do autonomie vůle žalovaného, nýbrž za pouhou nešťastnou formulaci důsledku pasivity žalovaného, ke které došlo vinou „legislativní neobratnosti“. Dle většiny pléna není svobodná vůle žalovaného žádným způsobem omezena, žalovanému je kvalifikovaná výzva včetně žaloby a poučení doručována do vlastních rukou (náhradní doručení je vyloučeno) a je tedy pouze na něm, zda na výzvu náležitě zareaguje, nebo zda na svou procesní obranu zcela rezignuje. Žalovaný tak může svobodnou vůlí realizovat svým konáním nebo nekonáním. Jestliže kritikové stávající právní úpravy navrhuji jako koncepčně přijatelnější rozsudek pro zmeškání, Ústavní soud upozorňuje, že rozsudek pro zmeškání je vystavěn na fikci nespornosti skutkových tvrzení, přičemž předvolání k prvnímu jednání je možné žalovanému doručit rovněž fikcí. Žalovaný v takovém případě tedy teoreticky nemusí o soudním řízení vůbec vědět. Za nejpodstatnější důvod k zamítnutí návrhu I. senátu většina Ústavního soudu označila možnost napadená ustanovení ústavně konformně vyložit. Ústavní soud především uvedl, že rozsudkem pro uznání (zřejmě myšleno na základě fikce podle § 114b odst. 5 OSŘ) je rozhodováno obecnými soudy již patnáct let a bylo jich vydáno desítky až stovky tisíc. Případné excesy přitom lze napravit v odvolacím řízení, což se také v praxi děje na základě zcela postačujících zákonem vymezených odvolacích důvodů. Ústavní soud konstatuje, že za dobu uvedených patnácti let byl nucen zasáhnout pouze ve čtyřech případech, kdy se obecné soudy dopustily rozporu s ústavně zaručenými právy, v ostatních případech takový exces obecných soudů zjištěn nebyl. Jednotlivé senáty se zabývaly i samotnou povahou fikce uznání, aniž by dospěly k pochybnostem o její ústavní konformnosti. V neposlední řadě Ústavní soud uzavírá, že právní úprava fikce uznání sleduje legitimní cíl, kterým je projednání věci bez zbytečných průtahů, a to při současném posílení principu rovnosti účastníků. Žalobce musí pod hrozbou odmítnutí žaloby či zastavení řízení vylíčit rozhodné skutečnosti,

¹⁴⁵ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 31. 05. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 13/15.

označit důkazy, dostatečně specifikovat, čeho se domáhá (§ 79 odst. 1 OSŘ), a uhradit soudní poplatek, nemůže být proto v souladu se zásadou spravedlivého procesu, pokud by žalovanému stačilo uvést, že nesouhlasí s žalobou, a svou nečinností tak protahovat řízení. Závěrem Ústavní soud konstatoval, že napadená ustanovení je možné vyložit ústavně konformním způsobem, přičemž namítaný zásah do autonomie vůle či do práva na spravedlivý proces v nich neshledal.

Odlišná (disentní) stanoviska k uvedenému nálezu pléna předložilo celkem 5 ústavních soudců, přičemž z velké části předkládají již zmíněné argumenty, které byly formulovány dříve civilněprávní teorií nebo výše citovaným nálezem pléna Ústavního soudu ze dne 21. 04. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 42/08, ve kterém bylo Ústavním soudem judikováno, že dispozitivní právní úkony účastníků nelze učinit předmětem právní fikce, což někteří soudci ještě dále rozvádí. Soudci David a Rychetský nadto shodně polemizují s ústavně konformní interpretací napadených ustanovení, která se de facto omezila pouze na přednesení počtu věcí, kde tato ustanovení fungovala bezproblémově s poukazem na pouhé 4 případy, kdy senát Ústavního soudu byl nucen rozsudek na základě fikce uznání zrušit. Soudce Rychetský dále upozorňuje, že se Ústavní soud v této věci zcela vyhnul standardnímu testu proporcionality, ve kterém by dle jeho názoru napadená ustanovení neobstála. Za těchto okolností odůvodnění nálezu Pl. ÚS 13/15 zcela postrádá ústavněprávní rozměr. Soudci Šimáčková a Fenyk navíc konstatují, že se náleží pléna nevypořádal s hlavním argumentem navrhovatele, který akcentoval rozdíly mezi rozsudkem na základě fikce uznání a rozsudkem kontumačním. Většina pléna v odůvodnění nálezu uvádí, že oba instituty jsou založeny na fikci, a proto není důvod se jí v jednom případě bránit a v druhém ji připouštět. Šimáčková a Fenyk však zdůrazňují, že pro dosažení legitimního cíle, jakým je urychlení řízení, je rozsudek pro zmeškání šetrnějším nástrojem, neboť je založen pouze na domněnce týkající se skutkových zjištění, soud proto musí uvést právní hodnocení uplatněného nároku. Zároveň má žalovaný více prostředků k obraně (návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání podle § 153b odst. 4 OSŘ) a soudce má možnost korigovat okolnosti každého jednotlivého svou možností, nikoli povinností, kontumační rozsudek vydat.

Ačkoliv se již mezi odbornou veřejností objevil článek¹⁴⁶, který přístup pléna Ústavního soudu k návrhu na zrušení fikce uznání podle § 114b odst. 5 OSŘ kvituje s odkazem na princip zdrženlivosti vědomého sebeomezení (judicial self-restraint), osobně se přikláním k názoru, že byl v tomto případě na místě spíše aktivní zásah pléna spočívající ve zrušení napadených ustanovení. To se s návrhem I. senátu argumentačně nevypořádalo tak, jak by bylo v takové věci záhodno, zejména absence standardního testu proporcionality příliš nepřidává na přesvědčivosti jeho závěrů. K tomu ostatně přispívá také skutečnost, že plénum zcela mlčky přechází východiska prezentovaná ve svém vlastním nálezu sp. zn. Pl. ÚS 42/08, na která zcela neúspěšně poukazoval jak navrhuující I. senát, tak někteří další ústavní soudci. Vcelku tedy souhlasím i se závěrem disentujících soudců, že ústavně konformní výklad fikce uznání poskytnutý plénem skýtá značné trhliny. I proto se jeví jako velmi pravděpodobné, že diskuze o institutu fikce uznání jen tak neutichnou, a bude vhodné jej de lege ferenda nahradit právní úpravou méně problematickou.

V tomto směru se domnívám, že není třeba objevovat již jednou objevené. Nahrazení rozsudku na základě fikce uznání za rozsudek pro zmeškání, a to jak pro fikci podle § 114b odst. 5 OSŘ, tak pro fikci podle § 114c odst. 6 OSŘ, se pro zachování rychlosti a efektivity civilního řízení vyloženě nabízí (ať už dle testu proporcionality provedeného Lavickým¹⁴⁷ či I. senátem Ústavního soudu¹⁴⁸, nebo na základě komparace s právní úpravou okolních států), přičemž tuto změnu evidentně podporuje také velká část civilně procesních teoretiků, jak je již výše nastíněno. Nemohu se naopak ztotožnit s argumentem pléna Ústavního soudu¹⁴⁹, že i rozsudek pro zmeškání je založen na fikci, a to fikci nespornosti skutkových tvrzení. Jak k tomu správně poznamenali soudci Šimáčková a Fenyk ve svém odlišném stanovisku, jedná se v tomto případě o domněnku nikoli fikci, kterou má navíc žalovaný možnost vyvrátit v rámci návrhu podle § 153b odst. 4 OSŘ. Soudce navíc není nucen při splnění podmínek k jeho vydání kontumačním rozsudkem rozhodnout. Rozsudek pro zmeškání proto mnohem lépe

¹⁴⁶ HRADIL, A., URBANEC, D. *Ústavní konformita rozsudku pro uznání* [online]. 2016 [cit. 2016-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/ustavni-konformita-rozsudku-pro-uznani-101947.html>

¹⁴⁷ LAVICKÝ, P. Zmeškání účastníka a fikce dispozičních procesních úkonů. *Právní fórum*. 2009, číslo 10, str. 401.

¹⁴⁸ Usnesení Ústavního soudu ze dne 01. 06. 2015, sp. zn. I. ÚS 3263/13.

¹⁴⁹ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 31. 05. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 13/15.

odpovídá požadavku spravedlivého procesu, a to při zachování principu autonomie vůle účastníků. Nutno však vyloučit vydání rozsudku pro zmeškání na základě kvalifikované výzvy poté, co žalovaný na tuto výzvu reaguje alespoň tak, že učiní žalobní tvrzení spornými.

Pokud bychom fikci uznání skutečně nahradili možností vydat rozsudek pro zmeškání, považují rovněž za vhodné de lege ferenda zachování stávající právní úpravy týkající se doručování kvalifikované výzvy i předvolání k přípravnému jednání. Ostatní formální předpoklady vydání rozsudku pro zmeškání (absence omluvy, doručení žaloby, návrh žalobce, odůvodněnost nároku, přípustnost) by v těchto dvou nových případech mohly zůstat de facto totožné jako u dosavadního rozsudku pro zmeškání prvního jednání ve věci. Návrh na vydání rozsudku pro zmeškání by však pro případ kvalifikované výzvy musel žalobce zřejmě zahrnout už do žalobního návrhu.

Rozšíření rozsudku pro zmeškání o případy doposud řešené diskutabilní fikcí uznání se jeví jako logické a v našem regionu jako zcela běžné, ani institut rozsudku pro zmeškání nicméně není zcela bezproblémový, i jeho existence a podoby byly a stále jsou předmětem odborné diskuze.

5.2. Rozsudek pro zmeškání

Zákon č. 171/1993 Sb., kterým byl institut rozsudku pro zmeškání zaveden zpět do občanského soudního řízení, chtěl dle důvodové zprávy¹⁵⁰ k tomuto zákonu navázat na právní úpravu obsaženou v civilním řádu soudním z roku 1895, která dle zákonodárce osvědčila své opodstatnění. Zákonodárce se však rozhodl přejmout tento institut pouze částečně, když umožňuje vydání rozsudku pro zmeškání pouze tehdy, nedostaví-li se k prvnímu jednání ve věci žalovaný. Civilní řád soudní umožňoval na našem území do roku 1951 vydání kontumačního rozsudku také v případě, zmeškal-li první jednání ve věci žalobce. K tomu ale zákonodárce nepřistoupil s odůvodněním, že by tím bylo vytvářeno nerovné postavení účastníků. Žalovanému je totiž před jednáním

¹⁵⁰ Česká republika. Vláda. Sněmovní tisk číslo 229/0. Důvodová zpráva k zákonu č. 171/1993 Sb. [ze dne 10. 03. 1993]. [online]. 1993. [cit. 2016-09-26]. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t022900.htm>

známá žaloba i argumentace žalobce, zatímco žalobce postoj žalovaného předem nezná a nemá tak možnost reagovat na tvrzení, která žalovaný vysloví až při prvním jednání.

Uvedená disproporce možností vydat rozsudek pro zmeškání pouze vůči žalovanému dala později vzniknout názoru, že právě neexistence odpovídající protiváhy pro případ zmeškání žalobce je skutečností vytvářející nerovné postavení účastníků civilního řízení.

Bezouška¹⁵¹ např. považuje absenci právní úpravy zmeškání žalobce za velký nedostatek. Účastníci řízení by měli mít stejná práva a povinnosti, žádný z nich by neměl být znevýhodněn. Žalobce je tím, kdo napadá žalovaného u soudu, předpokládá se přitom, že je účastníkem lépe připraveným a proto by i pro jeho zmeškání prvního jednání ve věci měla existovat možnost jej sankcionovat stejně jako žalovaného kontumačním rozsudkem. K námitkám uváděným v důvodové zprávě k zákonu č. 171/1993 Sb. Bezouška navrhuje povinné doručení vyjádření žalovaného k žalobě žalobci, čímž se dle jeho názoru stává argument zákonodárce bezpředmětný. Jako možnou formu rozhodnutí navrhuje buď meritorní zamítnutí žaloby ekvivalentem rozsudku pro zmeškání po vzoru německé právní úpravy, nebo nemeritorní odmítnutí žaloby, které by pro žalobce nezakládalo překážku věci rozsouzené.

Lavický¹⁵² k této problematice uvádí, že se s důvodovou zprávou nelze v otázce postihu zmeškání žalobce souhlasit, k čemuž odkazuje na rakouskou a německou právní úpravu, která by musela být v rozporu s principem rovnosti zbraní zakotveném v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, což ale není. Lavický proto pro případ zmeškání žalobce pléduje stejně jako Bezouška za zakotvení meritorního zamítnutí žaloby. Jako alternativu připouští sankci spočívající v zastavení řízení, jak je momentálně stanovena pro žalobcem nedostavivšího se k jednání přípravnému podle § 114c OSŘ.

Velmi důležitým se pro současnou právní úpravu stal Okresní soud v Děčíně, který v rámci své činnosti předložil ustanovení § 153b odst. 1, 4 a 5 OSŘ Ústavnímu soudu s návrhem na jejich zrušení. V návrhu namítal rozpor napadených ustanovení se zásadou rovnosti účastníků ve smyslu čl. 96 Ústavy, čl. 37 odst. 3 Listiny, čl. 6 odst. 1 a

¹⁵¹ BEZOUŠKA, P., Krátké zamyšlení nad rozsudky pro uznání a pro zmeškání, *Právní rozhledy*. 2004, číslo 1, str. 31.

¹⁵² LAVICKÝ, P. Zmeškání účastníka a fikce dispozičních procesních úkonů. *Právní fórum*. 2009, číslo 10, str. 401.

čl. 14 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 14 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Návrh byl odůvodněn zejména tím, že rozsudek pro zmeškání lze vydat pouze ve prospěch žalobce, takže nedostaví-li se k prvnímu jednání za stejných podmínek žalobce, žalovaný nemá možnost navrhnout, aby soud rozhodl ekvivalentním způsobem v jeho prospěch s tím, že by se za nesporná považovala skutková tvrzení žalovaného. Tato skutečnost neodpovídá principu rovnosti, k čemuž okresní soud odkazoval na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 15/01 ze dne 31. 10. 2001 a sp. zn. III. ÚS 202/03 ze dne 13. 11. 2003. Svůj návrh dále odůvodnil jak úpravou účinnou před rokem 1951 a obsaženou v civilním řádu soudním, tak současnou úpravou v okolních zemích (Rakousko, Německo), které rovnost stran respektují přípuštěním možnosti kontumace obou stran.

Návrh Okresního soudu však nebyl úspěšný, plénum Ústavního soudu dospělo k závěru, že současnou právní úpravu rozsudku pro zmeškání lze ústavně konformně vyložit, a návrh na zrušení napadených ustanovení zamítlo¹⁵³. Ústavní soud konstatoval, že rovnost mezi účastníky není vyžadována v absolutní podobě, je právem omezitelným a odlišné zacházení s účastníky proto může být za určitých podmínek ústavně konformní, jakož i v souladu s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. Ústavní soud zkoumal, zda jsou tyto podmínky zachovány i v případě napadených ustanovení, a to testem rovného zacházení. Předmětem tohoto testu se stalo zejména zodpovězení otázky, zda je znevýhodnění žalovaného na základě právní úpravy rozsudku pro zmeškání ospravedlnitelné, tedy zda existuje legitimní zájem na odlišném zacházení a zda je tato odlišnost přiměřená. Cílem zavedení kontumačního rozsudku bylo urychlení a zefektivnění civilního řízení, přičemž odlišné zacházení s účastníky bylo zákonodárcem odůvodněno tím, že žalobce již procesní aktivitu projevil v rámci podané žaloby, což i Ústavní soud považuje za legitimní. Připomněl k tomu, že jsou to primárně žalovaní, kteří soudní řízení svou pasivitou protahují, žalobci naopak na vynesení rozsudku spíše spěchají, připouští však existenci výjimek. Na legitimitě odlišného zacházení nemění dle názoru pléna nic ani odlišnost dřívější československé právní úpravy, nebo současné právní úpravy v Německu či Rakousku. Zda je odlišné zacházení přiměřené Ústavní soud posuzoval podle toho, jestli je naplněna zásada rovnosti zbraní v civilním procesu jako celku, k čemuž uvedl, že znevýhodnění

¹⁵³ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 28. 01. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 49/10.

žalovaného je moderováno jak formálními, tak materiálními podmínkami¹⁵⁴ pro vydání kontumačního rozsudku. Z těch formálních je to zejména požadavek na odůvodněnost nároku uplatněného žalobou a možnost žalovaného se dodatečně omluvit, z materiálních pak absence procesní aktivity žalovaného, rozlišování mezi jeho zmeškáním a zpožděním, zohlednění neodvratných událostí, které žalovanému v účasti na jednání brání a jsou soudu známy (např. živelní pohromy), nebo je-li žalovaný šikanován velkým počtem žalob. Ústavní soud k přiměřenosti odlišného zacházení rovněž zmiňuje, že rozsudek pro zmeškání bývá na místě v jednodušších věcech, zatímco v těch složitějších přichází na řadu přípravné jednání podle § 114c OSŘ, u kterého je sankcionováno nejen zmeškání žalovaného, ale také žalobce. Ústavní soud proto na základě provedeného testu dospěl k závěru, že odlišné zacházení s účastníky je v tomto případě přiměřené a z celkového pohledu na civilní řízení sporné není žalovaný institutem rozsudku pro zmeškání oproti žalobci znevýhodněn způsobem, který by nebylo možné interpretovat ústavně konformně. Plénum proto s odkazem na zásadu soudcovské zdrženlivosti dalo přednost tomuto výkladu a napadená ustanovení nezrušilo. Nevyloučilo však v budoucnu možnost zrušení napadených ustanovení, pokud ústavně konformní výklad provedený v dotčeném nálezu nebude reflektován také obecnými soudy, nebo v případě, že dojde k podstatné změně společenských okolností (např. zvýší-li se prokazatelně počet zmeškavších žalobců). Ústavní soud závěrem hodnotí, že argumentaci přednesenou Okresním soudem v Děčíně lze považovat za legitimní podnět zákonodárci k tomu, aby zvážil novelizaci aktuální úpravy rozsudku pro zmeškání.

Z disentaních stanovisek k nálezu pléna se problematikou rozsudku pro zmeškání de lege lata zabývá de facto pouze stanovisko soudce Suchánka. Ten klade důraz na skutečnost, že jedním z materiálních předpokladů k vydání kontumačního rozsudku je dle judikatury Ústavního soudu také absence procesní aktivity žalovaného. Bude-li tedy proto zakotvena možnost vydat kontumační rozsudek i vůči žalobci, který již také prokázal svou procesní aktivitu podanou žalobou, došlo by dle Suchánka pouze k záměně dosavadní nerovnosti účastníků za nerovnost jinou. Proto považuje za možnou a přiměřenou formu postihu absence žalobce institut s méně intenzivním důsledkem, než jakým je rozsudek pro zmeškání.

¹⁵⁴ K formálním a materiálním podmínkám blíže podkapitola 2.1. této práce.

Se závěry uvedenými Ústavním soudem v rozebíraném nálezu¹⁵⁵ se dá, myslím, všeobecně souhlasit, zároveň je však třeba přisvědčit také názorům považujícím právní úpravu kontumačního rozsudku za nedostatečnou. Za poměrně překvapivé nicméně považují, že literatura i judikatura zcela opomíjí postup podle § 110 OSŘ, který je dle mého názoru schopen částečně plnit roli vyvažovacího protikladu k rozsudku pro zmeškání vůči žalovanému. Podle tohoto ustanovení totiž soud řízení přeruší mimo jiné tehdy, jestliže to alespoň jeden z účastníků navrhne, ostatní se nedostaví bez předchozí omluvy z jednání a nepříčí-li se to účelu řízení. Nedostaví-li se proto bez omluvy k jednání žalobce, má přítomný žalovaný možnost navrhnout přerušování řízení, což žalobce, který nejčastěji usiluje o co nejrychlejší rozhodnutí ve věci, ve většině případů jistě neuvítá. Při přerušování řízení neběží, žalobcův spor tedy u soudu stojí. Pokračovat se v něm navíc bude dle § 111 odst. 4 OSŘ zpravidla pouze na návrh po uplynutí 3 měsíců, není-li návrh na pokračování podán ve lhůtě 1 roku, soud řízení zastaví. Domnívám se tedy, že aktuální právní úprava evidentně zná postup, kterým lze nečinného žalobce za pasivitu v řízení sankcionovat, ačkoliv se stále jedná o sankci disproporční vůči kontumačnímu rozsudku, tedy rozhodnutí ve věci samé.

Jak ale správně uvádí soudce Suchánek ve svém separátním vótu k citovanému nálezu Pl. ÚS 49/10, jestliže již dříve Ústavní soud konstatoval jako jednu z materiálních podmínek pro vydání rozsudku pro zmeškání absenci procesní aktivity žalovaného, nebylo by zřejmě zcela na místě sankcionovat žalobce, který svou iniciativu prokázal již podáním žaloby, meritorním zamítavým rozsudkem pro zmeškání. Za toto řešení se přitom v minulosti přimlouvali významní čeští procesualisté (např. prof. Winterová¹⁵⁶, Bezouška, Lavický či Šmíd¹⁵⁷), nutno však poznamenat, že Suchánkem zmiňovaná materiální podmínka byla Ústavním soudem formulována postupně, přičemž dříve převažoval spíše názor ražený Nejvyšším soudem, opírající se o tezi, že rozsudek pro zmeškání lze ve věci vydat za splnění zákonem stanovených kritérií bez zřetele k tomu, zda je žalovaný v řízení jinak procesně aktivní.¹⁵⁸

¹⁵⁵ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 28. 01. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 49/10.

¹⁵⁶ WINTEROVÁ, A. a kolektiv. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 1. vydání. Praha: Linde, 1999, str. 268.

¹⁵⁷ ŠMÍD, O. Institut přípravného jednání. *Právní fórum*. 2011, číslo 1, str. 14.

¹⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 05. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1910/2000, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 05. 2008, sp. zn. 30 Cdo 1779/2007, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 05. 2013, sp. zn. 33 Cdo 970/2013.

De lege ferenda proto považují za vhodné zakotvení možnosti vydání kontumačního rozhodnutí také ve vztahu k nedostavivšímu se žalobci, nedomnívám se však, že by se mělo jednat o rozhodnutí meritorní. Za přiměřené považuji místo výše zmíněného přerušení řízení podle § 110 OSŘ zakotvit sankci zastavení řízení. Ačkoliv se nejedná o rozhodnutí ve věci samé, které by zakládalo překážku věci rozsouzené, jedná se o přiměřenou sankci vůči žalobci, pro kterého jsou se zastavením jeho sporu spojeny zásadní komplikace (propadnutí soudního poplatku, povinnost hradit žalovanému náklady řízení, riziko uplynutí zákonných lhůt, atd.).

Závěr

Tato práce věnovaná rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání si vzala za cíl důkladně pojednat o obou institutech nejen z hlediska podmínek pro jejich vydání a opravných prostředcích vůči nim, ale zjistit také, v jakém rozsahu jsou tato rozhodnutí využívána, zda plní svůj účel a zda jejich úprava de lege lata vyhovuje požadavkům ústavněprávních i civilněprávních zásad a principů. Výsledná práce proto poskytuje ucelený přehled o současné právní úpravě i praktickém využití a nabízí vhodná koncepční východiska.

Ačkoliv není právní úprava rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání rozsáhlá, nelze je považovat za zcela jednoduché instituty. Již samotné vymezení podmínek, které je nutné splnit k jejich vydání, prochází v průběhu času neustálým doplňováním zejména pod vlivem judikatury Ústavního či Nejvyššího soudu, která se kloní ke stále větší zdrženlivosti ze strany obecných soudů před rozhodnutím těmito rozsudky. Judikatura tímto v nezbytné míře úspěšně koriguje původně velmi formalistickou povahu obou zmiňovaných institutů. U rozsudku pro uznání tak činí především u podmínek nastoupení fikce uznání, hlavně pak u fikce podle § 114b odst. 5 OSŘ, u rozsudku kontumačního zmírňuje judikatura právní formalismus zejména definováním materiálních předpokladů k jeho vydání, jimiž byly ty formální doplněny.

Jak rozsudek pro uznání, tak rozsudek pro zmeškání byly do české civilně procesní úpravy zavedeny se záměrem urychlení a zefektivnění soudního řízení sporného. Oba tyto rozsudky jsou jistě kvalitativně schopné řízení urychlit, otázkou však bylo, v jakých počtech k tomu skutečně dochází, a zda tedy jejich existence plní svůj účel a má i nadále smysl. Nutno však brát v potaz, že se jedná o instituty doplňující standardní rozsudky a další rozhodnutí. Na základě získaných statistických poznatků mimo jiné zjišťujeme, že téměř každá třináctá věc vedená v rejstříku C je vyřízena právě rozsudkem pro uznání či rozsudkem pro zmeškání. Již na základě tohoto údaje je dle mého názoru osvědčena zcela dostatečná míra jejich použití pro to, aby bylo možné účel obou institutů považovat za naplněný. Zejména v řízeních týkajících se obchodních věcí a bankovních a spotřebitelských úvěrů jsou rozsudky pro uznání a rozsudky pro zmeškání velmi používaným nástrojem k rozhodnutí věci. Přesto obě právní úpravy

skýtají úskalí, které je, domnívám se, potřeba de lege ferenda koncepčně vyřešit a některá ustanovení OSŘ s těmito instituty související proto novelizovat.

Především současná právní úprava rozsudku pro uznání na základě fikce uznání nároku není zrovna ideálním právním konstruktem, který by dostatečně respektoval zejména zásadu dispoziční či princip autonomie vůle, a to dokonce v takové míře, že se v odborných kruzích velmi vážně pochybuje o jeho rozporu s právem na spravedlivý proces a ústavní konformnosti vůbec. Jako autor této práce uvedené pochyby sdílím a považuji proto za velmi potřebné institut rozsudku vydaného na základě fikce uznání žalobního nároku nahradit rozsudkem pro zmeškání, který se jeví jako nástroj vhodnější i ústavně konformnější, a to jak pro současnou fikci uznání na základě kvalifikované výzvy podle § 114b OSŘ, tak také pro fikci uznání, která je spojena s absencí na přípravném jednání podle § 114c OSŘ. Prostor ke zlepšení však lze najít také u současné úpravy rozsudku pro zmeškání, jež by měla být vzhledem ke své disproporčnosti, domnívám se, legislativně upravena za účelem koncepčního posílení principu rovnosti účastníků, tedy zavedení obdobného rozhodnutí také pro případ zmeškání prvního jednání ze strany žalobce. Osobně se přikláním k tomu, aby v případě takového zmeškání ze strany žalobce měl žalovaný možnost navrhnout soudu, aby bylo řízení usnesením kontumačně zastaveno.

Rozsudky pro uznání a pro zmeškání jistě mají své místo a smysl v současném civilním řízení sporném, oba instituty přitom usilují o efektivní soudní řízení s cílem donutit především účastníky na straně žalované k procesní aktivitě a postupu podle zásady „nechť si každý střeží svá práva“. Jejich současná úprava však obsahuje některé nedostatky, které se dosud nepodařilo odstranit ani již velmi bohaté judikatuře, a budou si proto žádat dříve či později legislativní úpravy, které byly nastíněny. Je však otázkou budoucnosti, zda k těmto úpravám dojde už na základě dílčích novelizací současného OSŘ nebo až v souvislosti s poměrně velmi diskutovanou a již připravovanou rekodifikací civilního procesu.

Seznam zkratek

JC	jižní Čechy (Krajský soud v Českých Budějovicích a okresní soudy jemu podřízené)
JM	jižní Morava (Krajský soud v Brně a okresní soudy jemu podřízené)
Listina	Listina základních práv a svobod, vyhlášená jako součást ústavního pořádku České republiky usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
Praha	Městský soud v Praze a obvodní soudy jemu podřízené
SC	severní Čechy (Krajský soud v Ústí nad Labem a okresní soudy jemu podřízené)
SM	severní Morava (Krajský soud v Ostravě a okresní soudy jemu podřízené)
sp. zn.	spisová značka
StC	střední Čechy (Krajský soud v Praze a okresní soudy jemu podřízené)
Ústava	Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů
VC	východní Čechy (Krajský soud v Hradci Králové a okresní soudy jemu podřízené)
ZC	západní Čechy (Krajský soud v Plzni a okresní soudy jemu podřízené)

Seznam literatury a použitých pramenů

Monografie, komentáře, učebnice

- DAVID, Ludvík; IŠTVÁNEK, František; JAVŮRKOVÁ, Naděžda; KASÍKOVÁ, Martina; LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. 1108 s. ISBN 978-80-7357-460-4.
- DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář.* 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1600 s. ISBN 978-80-7400-107-9.
- DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář.* 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1776 s. ISBN 978-80-7400-107-9.
- STAVINHOVÁ, Jaruška, HLAVSA, Petr. *Civilní proces a organizace soudnictví.* 1. vydání. Brno: Doplněk, 2003, 660 s. ISBN 80-7239-155-0.
- SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1422 s. ISBN 978-80-7400-506-0.
- WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací.* 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, 624 s. ISBN 978-80-7502-076-5.
- WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice.* 1. vydání. Praha: Linde, 1999, 663 s. ISBN 80-7201-157-X.
- ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. *Civilní právo procesní.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 565 s. ISBN 978-80-7380-437-4.

Odborné články

- BEZOUŠKA, Petr. Krátké zamyšlení nad rozsudky pro uznání a pro zmeškání. *Právní rozhledy.* 2004, 1/2004.

- DERKA, Ladislav. Několik poznámek k rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání (§ 153a a § 153b o.s.ř.). *Právní praxe v podnikání*. 1996, 7/1996.
- JIRSA, Jaromír. Souhrnná novela občanského soudního řádu - příležitost ke změně. *Právní rozhledy*. 2009, 6/2009.
- LAVICKÝ, Petr. Zmeškání účastníka a fikce dispozičních procesních úkonů. *Právní fórum*. 2009, 10/2009.
- MACUR, Josef. Lze posuzovat procesní jednání stran podle ustanovení hmotného práva o vadách právních úkonů? *Právní rozhledy*. 1995, 11/1995.
- MACUR, Josef. Rozsudek na základě fikce uznání nároku podle ustanovení § 114b o.s.ř. *Bulletin advokacie*. 2002, 2/2002.
- SEDLÁČKOVÁ, Ivana. K článku prof. JUDr. J. Macura: „Rozsudek na základě fikce uznání nároku podle ustanovení § 114b o. s. ř.“. *Bulletin advokacie*. 2002, 6-7/2002.
- STAVINHOVÁ, Jaruška, LAVICKÝ, Petr. Sankce v civilním právu procesním. *Právní fórum*. 2008, 9/2008.
- ŠMÍD, Ondřej. Institut přípravné jednání. *Právní fórum*. 2011, 1/2011.
- WINTEROVÁ, Alena. Rozsudek pro zmeškání, rozsudek pro uznání. *Právní praxe*. 1993, 10/1993.

Internetové zdroje

- HRADIL, Aleš, URBANEC, David. *Ústavní konformita rozsudku pro uznání* [online]. 2016 [cit. 2016-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/ustavni-konformita-rozsudku-pro-uznani-101947.html>
- KOLÁŘ, Petr. Rozsudek pro zmeškání ve světle judikatury Ústavního soudu [online]. 2014 [cit. 2016-09-25]. Dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rozsudek-pro-zmeskani-ve-svetle-judikatury-ustavniho-soudu-95165.html>

- Statistika a výkaznictví vedené Ministerstvem spravedlnosti ČR. Přehledy statistických listů. Dostupné z WWW: <http://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statisticky-ch-listu.html;jsessionid=e7fdeaaf0fd3c02dc5216da5b034>

Právní předpisy

- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech.
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.
- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních (civilní řád soudní).

Judikatura

Ústavní soud ČR

- Nález ze dne 17. 10. 2006, sp. zn. IV. ÚS 544/05.
- Nález ze dne 01. 08. 2016, sp. zn. I. ÚS 1024/15.
- Nález ze dne 19. 07. 2016, sp. zn. IV. ÚS 842/16.
- Nález ze dne 06. 09. 2016, sp. zn. IV. ÚS 1252/16.
- Nález ze dne 12. 09. 2016, sp. zn. I. ÚS 3263/13.
- Nález ze dne 15. 01. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2785/07.
- Nález ze dne 18. 06. 2008, sp. zn. I. ÚS 1084/08.
- Nález pléna ze dne 28. 01. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 49/10.
- Nález ze dne 16. 09. 2004, sp. zn. II. ÚS 451/03.
- Nález ze dne 10. 03. 2005, sp. zn. III. ÚS 428/04.
- Nález ze dne 23. 08. 2005, sp. zn. IV. ÚS 63/05.

- Nález ze dne 18. 05. 2010, sp. zn. IV. ÚS 377/10.
- Nález ze dne 07. 05. 2013, sp. zn. I. ÚS 2656/12.
- Nález ze dne 23. 02. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3143/15.
- Nález ze dne 20. 06. 2011, sp. zn. I. ÚS 329/08.
- Nález pléna ze dne 21. 04. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 42/08.
- Nález pléna ze dne 31. 05. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 13/15.
- Usnesení ze dne 16. 11. 2006, sp. zn. III. ÚS 91/06.
- Usnesení ze dne 24. 09. 2009, sp. zn. II. ÚS 2115/09.
- Usnesení ze dne 19. 04. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3355/10.
- Usnesení ze dne 01. 06. 2015, sp. zn. I. ÚS 3263/13.

Nejvyšší soud ČR

- Rozsudek ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. 32 Odo 180/2004.
- Rozsudek ze dne 18. 12. 1989, sp. zn. 32 Cdo 906/98.
- Rozsudek ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 33 Cdo 906/2009.
- Rozsudek ze dne 25. 04. 2002, sp. zn. 29 Odo 522/2001.
- Rozsudek ze dne 21. 10. 2003, sp. zn. 29 Odo 296/2003.
- Rozsudek ze dne 03. 01. 2008, sp. zn. 21 Cdo 221/2007.
- Rozsudek ze dne 26. 01. 2005, sp. zn. 32 Odo 382/2004.
- Rozsudek ze dne 16. 09. 2003, sp. zn. 32 Odo 616/2003.
- Rozsudek ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 28 Cdo 1230/2008.
- Rozsudek ze dne 26. 01. 2005, sp. zn. 32 Odo 387/2004.
- Rozsudek ze dne 13. 09. 2005, sp. zn. 29 Odo 816/2005.
- Rozsudek ze dne 26. 06. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2646/2005.
- Rozsudek ze dne 19. 08. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3597/2007.
- Rozsudek ze dne 31. 03. 2011, sp. zn. 33 Cdo 4645/2009.
- Rozsudek ze dne 17. 05. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2520/2004.
- Rozsudek ze dne 19. 05. 2009, sp. zn. 28 Cdo 1305/2008.
- Rozsudek ze dne 16. 03. 2005, sp. zn. 32 Odo 1049/2004.
- Rozsudek ze dne 26. 02. 2009, sp. zn. 23 Cdo 4558/2008.

- Rozsudek ze dne 08. 03. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1951/2004.
- Rozsudek ze dne 11. 03. 2008 sp. zn. 32 Cdo 3999/2007.
- Rozsudek ze dne 11. 05. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2433/2004.
- Rozsudek ze dne 06. 12. 2007, sp. zn. 32 Odo 1160/2006.
- Rozsudek ze dne 01. 02. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4084/2010.
- Rozsudek ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. 30 Cdo 2666/2007.
- Rozsudek ze dne 27. 04. 2005, sp. zn. 29 Odo 1079/2003.
- Rozsudek ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. 30 Cdo 2666/2007.
- Rozsudek ze dne 26. 03. 2009, sp. zn. 22 Cdo 4272/2007.
- Rozsudek ze dne 30. 01. 2008, sp. zn. 25 Cdo 2682/2005.
- Rozsudek ze dne 17. 12. 2009, sp. zn. 21 Cdo 2839/2008.
- Rozsudek ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. 32 Odo 180/2004.
- Rozsudek ze dne 21. 05. 2008, sp. zn. 30 Cdo 1779/2007.
- Rozsudek ze dne 30. 03. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1547/99.
- Rozsudek ze dne 29. 06. 1997, sp. zn. 2 Cdon 447/96, uveřejněný pod č. 93 v časopise Soudní judikatura, roč. 1997.
- Usnesení ze dne 30. 08. 1995, sp. zn. Odon 19/95/Fa-Sp, uveřejněné v časopise Právní rozhledy. 1995, číslo 11, str. 456.
- Usnesení ze dne 12. 08. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1109/2004.
- Usnesení ze dne 08. 06. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1949/99.
- Usnesení ze dne 28. 02. 2006, sp. zn. 33 Odo 146/2006.
- Usnesení ze dne 22. 07. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2462/2009.
- Usnesení ze dne 28. 05. 1998, sp. zn. 2 Cdon 994/97, uveřejněné pod č. 103 v časopise Soudní judikatura roč. 1998.
- Usnesení ze dne 30. 04. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2056/2000.
- Usnesení ze dne 25. 05. 1999, sp. zn. 31 Cdo 2432/98.
- Usnesení ze dne 27. 01. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2068/98.
- Usnesení ze dne 24. 09. 2003, sp. zn. 29 Odo 166/2002.
- Usnesení ze dne 29. 06. 2000, sp. zn. 20 Cdo 935/2000.
- Usnesení ze dne 16. 05. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1910/2000.
- Usnesení ze dne 30. 05. 2013, sp. zn. 33 Cdo 970/2013.

- Usnesení ze dne 22. 02. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2041/2000.
- Usnesení ze dne 23. 09. 1999, sp. zn. 20 Cdo 330/98.
- Usnesení ze dne 23. 06. 1998, sp. zn. 21 Cdo 672/98.
- Usnesení ze dne 25. 02. 2010, sp. zn. 22 Cdo 2877/2008.
- Usnesení ze dne 29. 02. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2048/98, uveřejněné pod č. 80 v časopise Soudní judikatura, roč. 2000.
- Usnesení ze dne 30. 04. 1997, sp. zn. 2 Cdon 1027/96, uveřejněné pod č. 92 v časopise Soudní judikatura, roč. 1997.
- Usnesení ze dne 28. 01. 2009, sp. zn. 21 Cdo 658/2008.
- Usnesení ze dne 25. 06. 2014, sp. zn. 30 Cdo 122/2014.
- Usnesení ze dne 30. 09. 1999, sp. zn. 20 Cdo 259/99, uveřejněné pod č. 53 v časopise Soudní judikatura, roč. 2000.
- Usnesení ze dne 22. 08. 1996, sp. zn. 2 Cdon 637/96, uveřejněné pod č. 2 v časopise Soudní judikatura, roč. 1997.
- Usnesení ze dne 25. 09. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1187/2003.

Vrchní a krajské soudy

- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 04. 2006, sp. zn. 17 Co 487/2005
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 10. 2002, sp. zn. 8 Cmo 81/2002, uveřejněné v časopise Bulletin advokacie. 2003, číslo 3, str. 70.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 04. 2000, sp. zn. 5 Cmo 275/2000.
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 06. 1994, sp. zn. 17 Co 237/94.
- Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 02. 1997, sp. zn. 16 Co 53/97, uveřejněné v časopise Právní rozhledy, č. 1997, číslo 5, str. 269.

Ostatní zdroje

- Česká republika. Vláda. Sněmovní tisk číslo 229/0. Důvodová zpráva k zákonu č. 171/1993 Sb. [ze dne 10. 03. 1993]. [online]. 1993. [cit. 2016-09-26]. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t022900.htm>
- Česká republika. Vláda. Sněmovní tisk číslo 257/0. Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb. [ze dne 16. 06. 1999]. [online]. 1999. [cit. 2016-09-26]. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=257&CT1=0>
- Česká republika. Vláda. Sněmovní tisk číslo 478/0. Důvodová zpráva k zákonu č. 7/2009 Sb. [ze dne 25. 02. 2008]. [online]. 2008. [cit. 2016-09-26]. Dostupné z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=478&ct1=0>

Resumé

Tato diplomová práce se zabývá rozsudkem pro uznání a rozsudkem pro zmeškání, což jsou instituty občanského práva procesního, jejichž účelem je zejména zefektivnění soudního řízení. Práce si bere za cíl poskytnout ucelený přehled o současné právní úpravě i jejím praktickém využití. Zároveň se práce snaží vypořádat s problémy, kterými současná právní úprava trpí, a nabízí vhodná koncepční východiska. Práce je členěna do pěti kapitol.

První kapitola obecně pojednává o rozsudku pro uznání a podrobně objasňuje podmínky, které je nutné splnit pro jeho vydání. Rozlišuje přitom rozsudek vydaný na základě skutečného uznání ze strany žalovaného a rozsudek vydaný na základě zákonné fikce uznání.

V druhé kapitole se autor zabývá institutem rozsudku pro zmeškání. V první podkapitole jsou detailně analyzovány jednotlivé předpoklady k vydání rozsudku pro zmeškání, a to jak ty formální, tak také ty materiální. Podle těchto jednotlivých předpokladů je tato podkapitola také rozdělena. Druhá podkapitola se blíže zabývá obranou žalovaného spočívající v návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání.

Třetí kapitola práce je zaměřena na řádné a mimořádné opravné prostředky, kterými se lze bránit vůči nesprávným rozsudkům pro uznání a pro zmeškání, které vydaly soudy prvního stupně. V úvodní podkapitole je podrobně rozebírána možnost podání řádného opravného prostředku, tedy odvolání, včetně přípustných odvolacích důvodů. Druhá podkapitola pojednává možnosti obnovy řízení na základě žaloby, která směřuje, stejně jako ostatní mimořádné opravné prostředky, proti pravomocnému rozhodnutí.

Předposlední kapitola zpracovává a komentuje vybrané statistické údaje shromážděvané Ministerstvem spravedlnosti ČR od roku 2008. Autor krom jiného srovnává počty věcí ukončených rozsudkem pro uznání a rozsudkem pro zmeškání, vývoj těchto dat v čase, podle územního rozdělení, jejich podíl na celkovém počtu vyřízených věcí nebo v závislosti na předmětu řízení. Vzniká tak zajímavý přehled reálného využití obou zkoumaných institutů v praxi.

Závěrečná kapitola se věnuje aktuálním problémům současné právní úpravy rozsudků pro uznání a pro zmeškání a předkládá jejich možné a vhodné koncepční

řešení s přihlédnutím k názoru jurisprudence prezentovaného jak v rámci odborné literatury, tak také judikatury. Nejprve se práce zabývá problematikou institutu fikce uznání a jeho vhodností a ústavní konformností, která se jeví jako velmi diskutabilní. Právní úprava rozsudku pro zmeškání je poté autorem rovněž podrobena analýze z hlediska naplnění ústavněprávních zásad, zejména zásady rovnosti stran, přičemž stejně jako v případě institutu fikce uznání jsou i zde nastíněna východiska, která by měla zejména přispět ke zlepšení ochrany práv účastníků řízení.

Abstract

This diploma thesis is focused mainly on the judgment by acknowledgement and judgment by default which are institutes of the civil procedural law, which purpose is mainly to increase the efficiency of the legal proceedings. The aim of the thesis is to offer a complete overview of the current legal legislation and its practical usage. At the same time this thesis attempts to cope with problems, which the current legislation suffers with, and offers convenient conceptual solutions. This piece of work is divided into five chapters.

The first chapter generally concerns the judgment by acknowledgement and clarifies the conditions in details that are essential to meet for its issuance. It concurrently distinguishes the judgment issued on the basis of actual acknowledgement by defendant and a judgment issued on the basis of legal fiction of acknowledgement of claim.

The second chapter is dedicated to the institute of judgment by default. In the first subchapter the individual preconditions for the judgment by default issuing are being discussed in details, whether the formal or the material ones. This subchapter is divided according to these individual preconditions. The second subchapter deals closely with the defence of the defendant consisting in the proposal of cancellation of the judgment by default.

The third chapter is aimed at the ordinary and extraordinary remedial measures which are used as a defend against incorrect judgments by acknowledgement and judgments by default issued by the first degree courts. The opening subchapter deals in details with the possibility of filing the ordinary remedial measure, known as appeal, including the possible reasons for this appeal. The second subchapter concerns the option of trial restoration based at a legal action which aims, as well as other extraordinary remedial measures, against the legally effective decision.

The penultimate chapter processes and comments on the selected statistical data collected by the Czech Justice Department since 2008. Besides other things the author compares the numbers of cases terminated by the judgment by acknowledgement and judgment by default, the development of this data in time, according to territorial division, its participation on the total number of the finished cases or in dependency on

the matter of a trial. And so an interesting overview of a real usage of both researched institutes is being created.

The closing chapter deals with present problems of the current legislation on judgment by acknowledgement and judgment by default and presents its possible and convenient conceptual solution, considering the opinion of jurisprudence presented whether in the professional literature or judicature. Initially the issues of the institute of the fiction of acknowledgement and its suitability and the constitutional conformity is being discussed, which seems to be highly disputable. The legislation on judgment by default is later put under author's analysis from the point of view of the fulfilment of the constitutional law principles, mainly concerning the principle of equality of parties, while as well as in the case of institute of fiction of acknowledgement, even in this case the solutions that should contribute to an improvement of the preservation of the trial participant's rights are being outlined.

Klíčová slova a název práce v anglickém jazyce

Klíčová slova

rozsudek pro uznání, rozsudek pro zmeškání, fikce uznání nároku, civilní řízení, kvalifikovaná výzva, přípravné jednání, rovnost stran, právo na spravedlivý proces

Key words

judgment by acknowledgement, judgment by default, fiction of acknowledgement of claim, civil procedure, qualified challenge, preliminary court hearing, equality of parties, right to a fair trial

Název práce v anglickém jazyce

Judgment by acknowledgement and judgment by default

Přílohy

Příloha č. 1 – tabulka věcí vyřízených v rejstříku C okresními soudy

		VC	SM	JM	JC	ZC	StC	SC	Praha	Celkem
2008	Vyřízeno celkem	25299	58713	50868	16522	27950	36377	49246	103073	368048
	Rozsudkem pro uznání	1055	2984	2084	629	626	662	2863	2361	13264
	Rozsudkem pro zmeškání	301	1697	771	502	171	299	969	6655	11365
2009	Vyřízeno celkem	43148	86919	81943	40945	50599	53755	84855	108885	551049
	Rozsudkem pro uznání	930	3488	1937	551	716	659	2686	2255	13222
	Rozsudkem pro zmeškání	277	2018	811	406	210	368	984	6426	11500
2010	Vyřízeno celkem	34213	70134	72814	27099	48387	45079	74455	102410	474591
	Rozsudkem pro uznání	606	2329	1320	419	526	481	1666	2203	9550
	Rozsudkem pro zmeškání	232	2221	847	531	315	494	1279	10361	16280
2011	Vyřízeno celkem	30546	63531	65747	23036	39906	37539	59239	97822	417366
	Rozsudkem pro uznání	557	1845	1091	354	464	493	1335	1749	7888
	Rozsudkem pro zmeškání	337	2470	1145	475	347	566	1407	13361	20108
2012	Vyřízeno celkem	28475	56946	61669	21826	30733	33016	46465	79756	358886
	Rozsudkem pro uznání	686	1868	1123	441	348	519	1160	1735	7880
	Rozsudkem pro zmeškání	433	2952	1193	725	287	617	1451	10958	18616
2013	Vyřízeno celkem	38001	73388	66981	23717	35567	44952	46810	93689	423105
	Rozsudkem pro uznání	1186	3522	1919	740	550	915	1665	4064	14561
	Rozsudkem pro zmeškání	788	6562	1580	918	699	1129	2239	11402	25317
2014	Vyřízeno celkem	38427	78137	69924	21739	37056	47932	55757	117556	466528
	Rozsudkem pro uznání	1349	4211	2517	737	673	816	2456	6392	19151
	Rozsudkem pro zmeškání	671	7918	1864	833	861	1285	3710	12189	29331
2015	Vyřízeno celkem	31346	68089	64198	20235	34358	41949	63304	93380	416859
	Rozsudkem pro uznání	1160	3954	2525	632	621	760	3158	7027	19837
	Rozsudkem pro zmeškání	515	6626	1966	777	706	1097	5109	9650	26446
Celkem	Vyřízeno celkem	269455	555857	534144	195119	304556	340599	480131	796571	3476432
	Rozsudkem pro uznání	7529	24201	14516	4503	4524	5305	16989	27786	105353
	Rozsudkem pro zmeškání	3554	32464	10177	5167	3596	5855	17148	81002	158963

Příloha č. 2 – tabulka věcí vyřízených v rejstříku C krajskými soudy

		VC	SM	JM	JC	ZC	StC	SC	Praha	Celkem
2008	Vyřízeno celkem	163	447	379	114	134	249	362	946	2794
	Rozsudkem pro uznání	0	4	62	0	2	0	3	4	75
	Rozsudkem pro zmeškání	4	34	13	0	1	0	0	51	103
2009	Vyřízeno celkem	191	458	441	121	159	239	316	927	2852
	Rozsudkem pro uznání	0	15	91	0	0	0	1	5	112
	Rozsudkem pro zmeškání	2	30	53	0	4	0	0	22	111
2010	Vyřízeno celkem	396	880	729	275	190	331	460	1617	4878
	Rozsudkem pro uznání	5	13	234	0	0	0	3	33	288
	Rozsudkem pro zmeškání	0	71	54	0	8	0	3	181	317
2011	Vyřízeno celkem	380	595	622	227	257	332	443	989	3845
	Rozsudkem pro uznání	2	13	168	0	2	0	2	17	204
	Rozsudkem pro zmeškání	14	87	63	0	24	0	16	104	308
2012	Vyřízeno celkem	291	506	393	185	262	343	431	951	3362
	Rozsudkem pro uznání	0	5	114	1	0	0	4	11	135
	Rozsudkem pro zmeškání	16	31	39	0	37	0	10	93	226
2013	Vyřízeno celkem	292	634	350	201	252	477	462	1294	3962
	Rozsudkem pro uznání	5	9	108	0	0	0	4	27	153
	Rozsudkem pro zmeškání	17	111	54	2	21	0	14	122	341
2014	Vyřízeno celkem	279	716	457	213	232	373	331	1037	3638
	Rozsudkem pro uznání	10	9	124	1	0	1	2	26	173
	Rozsudkem pro zmeškání	22	109	42	0	7	11	9	157	357
2015	Vyřízeno celkem	227	495	520	131	167	274	421	848	3083
	Rozsudkem pro uznání	2	2	145	0	0	9	3	62	223
	Rozsudkem pro zmeškání	9	97	88	7	4	0	10	42	257
Celkem	Vyřízeno celkem	2219	4731	3891	1467	1653	2618	3226	8609	28414
	Rozsudkem pro uznání	24	70	1046	2	4	10	22	185	1363
	Rozsudkem pro zmeškání	84	570	406	9	106	11	62	772	2020

Příloha č. 3 – tabulka věcí vyřízených okresními soudy – agenda Cm

		VC	SM	JM	JC	ZC	StC	SC	Praha	Celkem
2008	Vyřízeno celkem	2822	12925	5909	1612	3970	2900	6752	22059	58949
	Rozsudkem pro uznání	238	1111	563	94	198	68	871	859	4002
	Rozsudkem pro zmeškání	88	565	321	135	62	81	464	2263	3979
2009	Vyřízeno celkem	6625	21385	11373	3295	10263	5509	15711	27287	101448
	Rozsudkem pro uznání	194	1474	498	69	220	79	1002	671	4207
	Rozsudkem pro zmeškání	85	678	250	87	59	85	404	2100	3748
2010	Vyřízeno celkem	4500	14192	10827	2587	6218	5214	11468	21893	76899
	Rozsudkem pro uznání	110	698	276	57	132	42	562	529	2406
	Rozsudkem pro zmeškání	42	778	194	130	70	102	635	2836	4787
2011	Vyřízeno celkem	3771	11106	8866	1861	5453	4837	8299	19744	63937
	Rozsudkem pro uznání	98	548	235	33	96	74	387	566	2037
	Rozsudkem pro zmeškání	96	738	325	96	69	120	566	3082	5092
2012	Vyřízeno celkem	3823	11241	8812	1798	5519	4342	7229	15565	58329
	Rozsudkem pro uznání	126	528	327	47	103	83	409	584	2207
	Rozsudkem pro zmeškání	77	910	274	131	63	125	533	2742	4855
2013	Vyřízeno celkem	2902	10666	7563	1365	3908	4036	4518	13174	48132
	Rozsudkem pro uznání	132	795	455	72	76	105	348	1450	3433
	Rozsudkem pro zmeškání	117	1480	275	144	175	137	561	2801	5690
2014	Vyřízeno celkem	2666	8875	6170	1142	3145	3466	4773	13012	43249
	Rozsudkem pro uznání	185	837	426	99	83	128	438	2060	4256
	Rozsudkem pro zmeškání	74	1317	258	106	156	123	711	2109	4854
2015	Vyřízeno celkem	2347	7346	4779	855	2475	3045	5674	10558	37079
	Rozsudkem pro uznání	146	742	380	69	89	112	613	1875	4026
	Rozsudkem pro zmeškání	48	818	225	77	89	97	793	1314	3461
Celkem	Vyřízeno celkem	29456	97736	64299	14515	40951	33349	64424	143292	488022
	Rozsudkem pro uznání	1229	6733	3160	540	997	691	4630	8594	26574
	Rozsudkem pro zmeškání	627	7284	2122	906	743	870	4667	19247	36466

Příloha č. 4 – tabulka věcí vyřízených okresními soudy – dopravní podniky a obdobné

		VC	SM	JM	JC	ZC	StC	SC	Praha	Celkem
2008	Vyřízeno celkem	3256	7762	6238	1531	2191	3106	8050	19905	52039
	Rozsudkem pro uznání	48	199	42	18	36	20	324	26	713
	Rozsudkem pro zmeškání	0	260	5	29	0	0	22	40	356
2009	Vyřízeno celkem	3686	11596	11302	4352	6526	1087	17016	3668	59233
	Rozsudkem pro uznání	37	176	49	24	17	7	207	13	530
	Rozsudkem pro zmeškání	1	240	0	0	1	1	1	4	248
2010	Vyřízeno celkem	3415	7636	5273	898	16408	437	17291	1142	52500
	Rozsudkem pro uznání	34	95	42	10	20	0	59	3	263
	Rozsudkem pro zmeškání	0	147	0	0	1	1	2	0	151
2011	Vyřízeno celkem	1548	5744	5620	331	10841	264	11424	1990	37762
	Rozsudkem pro uznání	8	19	11	2	11	1	29	0	81
	Rozsudkem pro zmeškání	0	106	5	1	0	0	1	0	113
2012	Vyřízeno celkem	1562	4684	5856	285	6913	265	7549	1259	28373
	Rozsudkem pro uznání	11	32	6	2	9	3	23	0	86
	Rozsudkem pro zmeškání	1	86	7	0	1	0	1	0	96
2013	Vyřízeno celkem	2621	4313	3726	878	3431	753	5682	2382	23786
	Rozsudkem pro uznání	16	22	36	1	2	5	23	15	120
	Rozsudkem pro zmeškání	0	9	95	1	0	2	11	65	183
2014	Vyřízeno celkem	2438	4349	6659	1111	2375	580	4088	4395	25995
	Rozsudkem pro uznání	42	52	31	7	7	1	33	15	188
	Rozsudkem pro zmeškání	0	144	14	3	1	0	1	9	172
2015	Vyřízeno celkem	951	4539	5178	906	1773	212	3440	1368	18367
	Rozsudkem pro uznání	9	38	25	13	3	1	54	9	152
	Rozsudkem pro zmeškání	0	120	20	2	1	0	2	0	145
Celkem	Vyřízeno celkem	19477	50623	49852	10292	50458	6704	74540	36109	298055
	Rozsudkem pro uznání	205	633	242	77	105	38	752	81	2133
	Rozsudkem pro zmeškání	2	1112	146	36	5	4	41	118	1464

Příloha č. 5 – tabulka věcí vyřízených okresními soudy – bankovní a spotřebitelské úvěry

		VC	SM	JM	JC	ZC	StC	SC	Praha	Celkem
2008	Vyřízeno celkem	1192	3137	3518	635	1488	3446	2194	16638	32248
	Rozsudkem pro uznání	154	468	362	63	99	96	520	809	2571
	Rozsudkem pro zmeškání	20	117	106	37	7	28	136	2871	3322
2009	Vyřízeno celkem	3165	7447	5152	2147	4859	5256	8061	18395	54482
	Rozsudkem pro uznání	129	612	270	76	145	90	576	872	2770
	Rozsudkem pro zmeškání	8	149	73	36	18	67	133	2552	3036
2010	Vyřízeno celkem	1515	4061	3472	826	2058	3727	5162	25228	46049
	Rozsudkem pro uznání	41	304	130	25	64	45	358	1037	2004
	Rozsudkem pro zmeškání	4	237	53	24	28	39	350	5002	5737
2011	Vyřízeno celkem	1278	3286	2172	487	1584	1280	3290	29650	43027
	Rozsudkem pro uznání	44	219	83	22	61	19	226	451	1125
	Rozsudkem pro zmeškání	10	237	56	15	12	32	274	7200	7836
2012	Vyřízeno celkem	1618	3288	3462	656	1865	1645	3094	23423	39051
	Rozsudkem pro uznání	72	236	110	28	50	53	223	440	1212
	Rozsudkem pro zmeškání	19	316	54	32	11	16	229	5268	5945
2013	Vyřízeno celkem	3681	8691	5796	1537	4923	4846	5187	25961	60622
	Rozsudkem pro uznání	215	733	309	99	152	193	400	719	2820
	Rozsudkem pro zmeškání	70	1631	213	90	221	170	496	3730	6621
2014	Vyřízeno celkem	4160	12114	6531	1861	5361	5752	7308	32072	75159
	Rozsudkem pro uznání	243	1194	410	110	200	128	700	908	3893
	Rozsudkem pro zmeškání	81	2424	415	126	333	156	1212	4319	9066
2015	Vyřízeno celkem	4299	12097	6238	1737	4692	5572	8835	21651	65121
	Rozsudkem pro uznání	263	1343	537	102	207	158	855	962	4427
	Rozsudkem pro zmeškání	71	2537	464	86	344	201	1926	3358	8987
Celkem	Vyřízeno celkem	20908	54121	36341	9886	26830	31524	43131	193018	415759
	Rozsudkem pro uznání	1161	5109	2211	525	978	782	3858	6198	20822
	Rozsudkem pro zmeškání	283	7648	1434	446	974	709	4756	34300	50550

Příloha č. 6 – tabulka věcí vyřízených okresními soudy – koncesionářské poplatky

		VC	SM	JM	JC	ZC	StC	SC	Praha	Celkem
2008	Vyřízeno celkem	138	677	1034	38	131	159	587	456	3220
	Rozsudkem pro uznání	5	28	29	0	0	1	29	0	92
	Rozsudkem pro zmeškání	0	2	1	0	0	3	4	12	22
2009	Vyřízeno celkem	1220	1421	1458	806	1087	1352	1211	1553	10108
	Rozsudkem pro uznání	12	32	25	4	24	9	19	29	154
	Rozsudkem pro zmeškání	5	4	5	1	1	6	3	43	68
2010	Vyřízeno celkem	2152	3756	3591	1372	2194	1834	3470	1699	20068
	Rozsudkem pro uznání	32	143	58	17	63	17	70	40	440
	Rozsudkem pro zmeškání	2	6	1	5	15	5	4	54	92
2011	Vyřízeno celkem	2396	3484	3537	1550	2359	1970	3423	1526	20245
	Rozsudkem pro uznání	32	89	63	11	51	24	99	52	421
	Rozsudkem pro zmeškání	2	4	3	3	2	1	8	59	82
2012	Vyřízeno celkem	482	1164	1384	212	523	518	1654	802	6739
	Rozsudkem pro uznání	17	66	36	9	14	12	66	16	236
	Rozsudkem pro zmeškání	7	0	0	0	0	0	4	67	78
2013	Vyřízeno celkem	653	644	768	252	644	625	580	599	4765
	Rozsudkem pro uznání	10	26	16	1	12	6	21	36	128
	Rozsudkem pro zmeškání	8	0	0	0	1	1	0	36	46
2014	Vyřízeno celkem	702	1058	1010	315	671	862	698	762	6078
	Rozsudkem pro uznání	14	53	42	5	10	12	22	55	213
	Rozsudkem pro zmeškání	0	1	0	0	1	7	1	90	100
2015	Vyřízeno celkem	241	511	649	102	224	302	611	434	3074
	Rozsudkem pro uznání	4	17	25	2	5	2	21	33	109
	Rozsudkem pro zmeškání	0	1	1	0	0	1	2	28	33
Celkem	Vyřízeno celkem	7984	12715	13431	4647	7833	7622	12234	7831	74297
	Rozsudkem pro uznání	126	454	294	49	179	83	347	261	1793
	Rozsudkem pro zmeškání	24	18	11	9	20	24	26	389	521